

Pavla Sýkorová

Autorské právo v praxi

METODIKA

INFORMACE
PRO ROZVOJ DEMOKRATICKÉ
SPOLEČNOSTI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Pavla Sýkorová

AUTORSKÉ PRÁVO v praxi

METODIKA PRO UČITELE
ke skriptům pro studenty k projektu IRDS

Výukový blok č. 6

INFORMACE
PRO ROZVOJ DEMOKRATICKÉ
SPOLEČNOSTI

2019

Blok Autorské právo v praxi je vymyšlen tak, aby byl realizován ve čtyřech vyučovacích dnech následovně:

1. vyučovací den:

- přednáška na téma:
Autorské právo v kostce
- práce s Pracovním listem č. 1
Autorské dílo, úlohy 1. – 8.
- práce s Pracovním sešitem, kapitola III.
Licenční smlouva
- příprava otázek a odpovědí
pro nakladatelství
- exkurze do nakladatelství

2. vyučovací den:

- práce s Pracovním sešitem, kapitoly I. – II.
- přednáška na možnosti užití díla
včetně užití díla na základě výjimek
z autorského práva
- práce s Pracovním sešitem, kapitola V. Je možné si fotografovat jakoukoli stavbu a tyto snímky pak sdílet na sociálních sítích?
- přednáška na téma: Citace, plagiátorství
- práce s Pracovním listem č. 1
Autorské dílo,
úlohy 9. – 10. Školní dílo
- příprava na simulované soudní jednání

3. vyučovací den:

- práce s Pracovním listem č. 3 Creative Commons
- profesionální natočení simulovaného soudního jednání

4. vyučovací den:

- reálné soudní jednání
- práce s Pracovním sešitem IV.
Ochrana osobnosti
- krátká přednáška na téma
Piráctví na internetu
- práce s Pracovním listem č. 2
Piráctví na internetu

Pro 1. vyučovací den by si měli studenti a učitel nastudovat následující kapitoly ze Skript pro studenty:

kapitolu I.I. Autorské právo obecně,
kapitolu I.II. Autorské dílo,
kapitolu I.III. Autorství, kapitolu
I.IV. Autorská práva – kromě kapitoly I.IV.3.
a kapitolu I.V. Licenční smlouva.

II.1. Přednáška na téma Autorské právo v kostce

1. vyučovací den bude zahájen cca půlhodinovou přednáškou ze strany učitele, který shrne základní poznatky o autorském právu, které se dozvěděl z textu Skript pro studenty ze shora vypsáných kapitol. Powerpointová přednáška je v případě potřeby připravena k dispozici. Přednáška bude zaměřena na tyto oblasti:

1. žijeme v informační společnosti, kde je velké množství dat, která musíme umět selektovat a následně zpracovat x autorské právo

2. historie autorského práva

3. v jakých životních situacích se může student setkat s autorským právem? (stahování hudby/filmů z internetu, při volbách, vytvoření fotografie)

4. co je to literární dílo: ochrana nehmotného díla vs. hmotného substrátu

5. co může a nemůže být autorským dílem

6. autorské právo vs. právo proti nekalé soutěži – ukázat tvary, které nejsou chráněny

7. kdo může být autorem díla?

8. jaká má autor práva?

Studenti se dozví, jak se jich osobně může autorské právo týkat, a to na konkrétních příkladech. Zjistí tak, že i zcela obyčejné věci jako je vytvoření fotografie, mohou být pokryty autorským právem.

II.2. Práce s Pracovním listem č. 1 Autorské dílo, úlohy 1. – 8.

Učitel rozdává studentům pracovní list č. 1 Autorské dílo, kde studenti sami vyplní úlohy 1.-8. Půjde o ověření teoretických poznatků, které získali po přečtení skript a po přednášce odpřednášené učitelem. Na vypracování je vymezeno 15 min a 5 min na vyhodnocení.

II.3. Práce s Pracovním sešitem, kapitola III. Licenční smlouva

Následně učitel rozdává studentům pracovní sešit, kde si studenti nalistují kapitolu III. Licenční smlouva. Přečtou si úvodní text a vzor licenční smlouvy. Pak každý student sám odpoví na následující otázky. Kapitola III.3. Oprava licenční smlouvy budou dělat studenti dohromady s učitelem. Studenti si zahrají na advokáty a budou hledat v licenční smlouvě chyby.

Na vypracování je vymezeno 45 min a 15 min na vyhodnocení. Studenti se tak budou snažit porozumět právnímu textu, neboť i v jejich věku se jich může týkat. Leckterý student sám píše texty k písničkám, nebo skládá básně či si píše deník, který by rád v budoucnu vydal jako knihu, proto je již možné jim teď vysvětlit, že mají k dílu autorská práva, jakého jsou druhu a co to je licenční smlouva, která upravuje práva a povinnosti stran – na straně jedné autora a na straně druhé nabyvatele licence.

II.4. Příprava otázek a odpovědí pro nakladatelství

V poslední části před exkurzí nakladatelství si studenti připraví odpovědi na otázky určené pro nakladatelství. Tyto otázky bude mít k dispozici i nakladatelství a studenti si tak zpětně zjistí, zda jejich domněnky byly správné či nikoliv. Jedná se o tyto otázky:

- 1. Jakým způsobem autor oslovuje nakladatelství, nebo oslovuje spíše častěji nakladatelství autora/autory o napsání nějaké knihy? Jak je to v poměru - autor oslovuje nakladatelství : nakladatelství oslovuje autora**
- 2. Obdrží autor za napsání knihy vždy odměnu? Pokud ano, platí se taková odměna zpravidla jednorázově, nebo procentuálně z každé jednotlivě prodané knihy?**
- 3. Může nakladatelství zasahovat (tj. upravovat či měnit) do díla autora? Pokud ano, v jakých případech a v jaké míře tak může činit?**
- 4. Jak funguje distribuce knih z nakladatelství do jednotlivých knihkupectví?**
- 5. Kolik výtisků může nakladatelství vydat? Může pustit na trh 2., 3., atd. vydání bez souhlasu autora?**
- 6. Jaká jsou specifika nakladatelské smlouvy oproti obecné smlouvě licenční?**

II.5. Exkurze do nakladatelství

Může jít o jakékoli nakladatelství, nejlépe zaměřené na vydávání knih v oblasti práva, kupříkladu Nakladatelství Leges, Lublaňská 61, Praha 2.

III. PŘÍPRAVA PRO 2. VYUČOVACÍ DEN

Pro 2. vyučovací den by si měli studenti a učitel nastudovat následující kapitoly ze Skript pro studenty:

kapitolu I.IV.3. Školní dílo,
kapitolu I.VI. Právní prostředky ochrany autorského díla
a kapitolu I.VII. Obrana porušitele.

Dále učitel studentům udělí úkol, aby si s sebou na hodinu přinesli Skripta pro studenty, neboť budou pracovat s kapitolou I.VI.2. Zajímavý soudní spor ohledně písničky Zdeňka Svěráka a se vzorem žaloby, vzorem vyjádření k žalobě a vzorem soudního rozhodnutí.

III.1. Práce s Pracovním sešitem, kapitoly I. – II.

Studentům bude rozdán Pracovní sešit a jejich úkolem bude vyplnit úkoly v kapitole I.-II. Cílem tohoto cvičení je si zopakovat poznatky z 1. vyučovacího dne. Na vypracování je vymezeno 45 min a 15 min na vyhodnocení.

III.2. Přednáška na možnosti užití díla včetně užití díla na základě výjimek z autorského práva

Učitel se na přípravě na základě kapitoly I.VII. Obrana porušitele. Učitel velmi krátce studentům ozřejmí, že dílo může být užito na základě licenční smlouvy, která byla podrobně rozebrána při 1. vyučovacím dni, nebo také na základě tzv. výjimek a omezení autorského práva. Tyto výjimky a omezení jsou vymezena přímo v autorském zákoně – Díl 4.

III.3. Práce s Pracovním sešitem, kapitola V. Je možné si fotografovat jakoukoli stavbu a tyto snímky pak sdílet na sociálních sítích?

Studentům bude rozdán Pracovní sešit, ve kterém budou mít za úkol vypracovat kapitolu V. Je možné si fotografovat jakoukoli stavbu a tyto snímky pak sdílet na sociálních sítích? Studenti se seznámí s tím, jaké obrázky je možné stahovat a co mohou či nemohou svobodně fotografovat a dále užít. Studenti si tak osvojí tzv. zákonnou licenci Svobody panoramatu. Na vypracování je vymezeno 20 min a 10 min na vyhodnocení.

III.4. Přednáška na téma: Citace, plagiátorství

Učitel velmi krátce studenty informuje o tom, co to je citace a plagiátorství. Kvalitní zdroje s informacemi je třeba cíleně vyhledávat. Pokud je ve škole studentovi zadán úkol, aby připravil referát, nebo menší školní práci, je třeba také věnovat pozornost tomu, odkud děti informace získávají. Wikipedia není zdrojem odborných informací, a proto nevhodným zdrojem. V případě, že studenti použijí ve své školní práci výtažky z knihy jiného autora, je třeba uvést správnou citaci. Citovat je možné různým způsobem, ale důležité je, aby tam bylo jméno autora, název knihy, místo vydání a název nakladatelství, datum vydání, počet stran. Příliš nezáleží na tom, co je psáno kurzívou, co velkými písmeny apod. Každá škola či nakladatelství má totiž své požadavky na správné citování.

Citace: vědecký pojem x autorskoprávní pojem

Delikty: např. plagiátorství, které není jen případným problémem porušení středoškolských či vysokoškolských pravidel, ale také autorskoprávním nebo nekalosoutěžním a zejména pak etickým problémem.

Delikty mohou být jak:

1. **formální** – opsání cizího díla bez citace (přivlastnění si autorství) – porušování autorského práva
2. **materiální** – parafráze cizího díla bez uvedení pramene – porušování jiného než autorského práva, např. práva na ochranu x nekalé soutěži

Může docházet k souběhu.

Postih za delikt: odsouzení akademickou obcí (za vědecký delikt) nebo naplnění skutkové podstaty soukromoprávního nebo veřejnoprávního deliktu (v rovině trestního práva např. trestný čin podvodu).

Studenti se tak naučí ještě před nástupem na vysokou školu správně využívat zdroje a citovat. To jim pak pomůže při psaní velkého množství textů na vysoké škole.

III.5. Práce s Pracovním listem č. 1 Autorské dílo, úlohy 9. – 10. Školní dílo

Studentům bude rozdán Pracovní list č. 1 Autorské dílo a studenti budou mít za úkol vypracovat úlohy 9.-10. Na problematiku školního díla. Studentům bude vysvětleno, že jejich psaný text (vyprávění jako slohový úkol, školní práce odevzdávaná na konci středoškolského studia apod.), přednesený referát či .ppt prezentace může být za určitých okolností autorskoprávně chráněn.

Nejde však jen o tyto písemné práce, ale také o malby, kresby, výtvary z hlíny atd. Bude-li toto dílo vyrobeno pro účely školy, jedná se z právního pohledu o tzv. školní dílo a studentům bude vysvětleno, kdo k němu má jaká práva, tedy zda může kupříkladu škola prodat studentovi výtvar z hlíny, aniž by student dostal za to zapláceno apod., dále zda může takové dílo škola zveřejnit v médiích, na internetových stránkách apod. Na vypracování je vymezeno 15 min a 10 min na vyhodnocení.

III.6. Příprava na simulované soudní jednání

Studenti budou rozděleni na dvě skupinky, v rámci které se ještě rozdělí na žalobce, žalované a soudce. Studenti si doma přečtou kapitolu Skript pro studenty I.VI.2. Zajímavý soudní spor ohledně písničky Zdeňka Svěráka, aby věděli, na jaké téma budou vypracovávat vzor žaloby, vzor vyjádření k žalobě a vzor soudního rozhodnutí. Studenti si na základě již osvojených teoretických poznatků zahrají na advokáty a soudce a zkusí si sepsat žalobu, vyjádření k žalobě a soudní rozhodnutí. Během tohoto procesu budou aplikovat autorský zákon, který je Přílohou této Metodiky.

Pro 3. vyučovací den by si měli studenti a učitel nastudovat následující kapitoly ze Skript pro studenty: kapitolu I.VIII. Creative Commons.

IV.1. Práce s Pracovním listem č. 3 Creative Commons

Studentům bude rozdán Pracovní list č. 3 Creative Commons k vypracování. Na vypracování je vymezeno 30 min a 15 min na vyhodnocení.

IV.2. Profesionální natočení simulovaného soudního jednání

Učitel studentům vysvětlí, jak dané soudní jednání probíhá. Učebna se promění v soudní jednání. Vepředu uprostřed bude stůl, za který zasednou soudci. Po pravé straně od soudců budou sedět advokáti žalobce a po levé ruce advokáti žalovaného.

Soudní jednání zahájí soudci. Vezou si od stran doklady totožnosti a plné moci k zastupování žalobce nebo žalovaného. Poté soudce vyzve žalobce (jeho advokáta – právního zástupce), aby přednesl žalobu. K ní se na výzvu soudce vyjádří žalovaný (jeho advokát – právní zástupce). Žalobce a žalovaný při přednesu vždy stojí. Nemohou si brát slovo sami od sebe, ale vždy na výzvu soudce. Je třeba dbát na správné označení stran: žalobce, žalovaný (nikoliv obžalovaný apod.). Žalobce i žalovaný mohou předkládat důkaz k doložení svých skutkových tvrzení. Soudce je poučí, že to mohou činit jen do určité doby kvůli tzv. koncentraci řízení, po které již není možné předkládat důkazy. Po vyjádření se stran a doložení důkazů a kladení otázek ze strany soudců, soudci přeruší jednání. Všichni odejdou na chodbu včetně veřejnosti (ostatních studentů). Poté se na výzvu soudců vrátí, všichni povstanou a soudce vynese výrok rozhodnutí. Soudce všem řekne, ať se posadí a přečte odůvodnění rozhodnutí. Poučí strany o možnosti podat opravný prostředek – odvolání. Poté je soudní jednání ukončeno. Vše bude profesionálně nahráváno na videokameru.

Po skončení natočení simulovaného soudního jednání obou skupinek učitel studentům oznámí, co kdo dělal špatně a také sami studenti se navzájem ohodnotí.

Učitel pak rozdává studentům reálná soudní rozhodnutí k této kauze. Tato dvě rozhodnutí Nejvyššího soudu následují hned po tomto textu. Dále jim rozdává zhodnocení této kauzy ze strany právníka – odborníka v daném oboru, studenti si vše přečtou a proběhne k tomu diskuze.

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	04/30/2007
Spisová značka:	30 Cdo 739/2007
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2007:30.CDO.739.2007.1
Typ rozhodnutí:	Rozsudek
Heslo:	
Dotčené předpisy:	
Kategorie rozhodnutí:	C

30 Cdo 739/2007
ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl
v senátě složeném z předsedy

JUDr. Pavla Pavlíka a soudců JUDr. Olgy Puškinové a JUDr. Karla Podolky v právní věci žalobce Z. S., zastoupeného advokátem, proti žalované obchodní společnosti B., k.s., zastoupené advokátkou, o zaplacení částky 200.000,- Kč a o poskytnutí zadostiučinění, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 23 C 22/2005, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. září 2006, č.j. 1 Co 64/2006-93,

t a k t o :

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. září 2006, č.j. 1 Co 64/2006-93, a rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. prosince 2005, č.j. 23C 22/2005-58, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 16. prosince 2005, č.j. 23C 22/2005-58, uložil žalované zaplatit žalobci částku 200.000 Kč (výrok I.) a současně uveřejnit na vlastní náklad formou tiskové inzerce v jednom celostátním deníku omluvu ve znění:

„Omluva. Na velkoplošné venkovní tiskové reklamě naší společnosti jsme k podpoře prodeje míchačky stavebních hmot v měsíci září 2004 užili slovní spojení „Upeč ... třeba zed“. Tímto jednáním jsme neoprávněně změnili a užili část verše textu písně „Dej cihlu k cihle“, který zní „Upeč třeba chleba, postav třeba zed“. Panu Z. S., autoru textu písně „Dej cihlu k cihle“ se omlouváme. B., k.s.“. Rozhodl též o náhradě nákladů řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobce je autorem písně „Dej cihlu k cihle“, která je známá též pod názvem „D.“. Součástí textu písně je i verš „upeč třeba chleba, postav třeba zed“. Na sporem dotčeném billboardu je vyobrazena míchačka na beton, u níž stojí žena, pod názvem žalované B. H. S. je uveden text: „upeč...“ a o řádek níže se současným posunutím text „... třeba zed“. Pod tímto textem je uvedena cena, údaj o výkonu míchačky a době záruky. Vpravo je umístěn obrázek znázorňující zed. Soud se neztotožnil s tvrzením žalované, že užitím „sloganu“ na reklamním billboardu v podobě „Upeč... .. třeba zed“, doplněným o rozsáhlou obrazovou úpravu, se nejedná o neoprávněné užití autorského díla žalobce a jeho změnu. Zmíněná píseň, jejímž autorem je žalobce, obsahuje mimo jiné i verš „upeč třeba chleba, postav třeba zed“. Text písně, která text v podobě uvedené na billboardu obsahuje, je dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. ve znění pozdějších změn a doplňků (dále jen autorský zákon). Autorské právo se nevztahuje jen k dílu dokončenému, ale na jeho jednotlivé části (§ 2 odst. 3 cit. zákona). Pokud dojde k užití pouze části díla pro reklamní účely, je i k takovému užití potřeba souhlasu autora díla. Soud prvního stupně konstatuje, že z billboardu žalované je zcela nepochybné, že při propagaci výrobku došlo k užití části díla žalobce, konkrétně části textu písně, který lze považovat za notoricky známý. Při vnímání této reklamy, resp. jejího textu se široké veřejnosti vybaví text písně „Dej cihlu k cihle“. Žalovaná svým jednáním tak neoprávněně zasáhla do autorských práv žalobce, když široká veřejnost, včetně veřejnosti umělecké, se může domnívat že žalobce k užití části svého díla udělil žalované souhlas.

K odvolání žalobce Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 13. září 2006, č.j. 1 Co 64/2006-93, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil ve znění omluvy odstavce II. výroku, která zní takto: “Omluva. Na velkoplošné venkovní tiskové reklamě naší společnosti jsme k podpoře prodeje míchačky stavebních hmot

v měsíci září 2004 užíli slovní spojení „Upeč třeba zed“. Tímto jednáním jsme neoprávněně změnili a užíli část verše textu písně „Dej cihlu k cihle“, který zní „Upeč třeba chleba, postav třeba zed“. Panu Z. S., autoru textu písně „Dej cihlu k cihle“ se omlouváme. B., k.s.“. Rozhodl též o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud mimo jiné poukázal na skutečnost, že mezi základní práva autora patří právo na nedotknutelnost díla a právo udělit souhlas k nakládání s dílem a v případě neoprávněného zásahu do autorských práv také právo na přiměřené zadostiučinění. Zásada nedotknutelnosti díla znamená, že nikdo nesmí bez souhlasu autora dílo užívat nebo je dokonce měnit. Zákonným předpokladem pro vznik práva na přiměřené zadostiučinění je existence neoprávněného zásahu do autorských práv, vznik nemajetkové újmy u autora díla a příčinná souvislost mezi neoprávněným zásahem a vzniklou nemajetkovou újmu. Odpovědnost za neoprávněný zásah do autorských práv je vybudována na objektivním principu. Neoprávněným zásahem je zejména pozměňování díla či jiný zásah do díla bez souhlasu autora, stejně jako užívání a nakládání s dílem bez poskytnuté licence.

Odvolací soud zdůraznil, že reklamní slogan v celém svém rozsahu kopíruje část textu písně žalobce. Závěru, že jde o výsek z textu písně „Dej cihlu k cihle“, odpovídá i užití teček ve sloganu, neboť je zřejmé, že část textu je zde vypuštěna. Píseň žalobce je natolik známá a oblíbená, text písně je natolik jedinečný a výsledek zpracované reklamy takový, že neumožňuje žádný jiný závěr, než že v reklamním sloganu je použita část textu písně. Přitom tvůrkyně billboardu potvrdila, že píseň rovněž zná. Žalovaný, který billboard použil při své reklamní kampani tak neoprávněně zasáhl do díla žalobce a protiprávně porušil jeho autorská práva k textu písně „Dej cihlu k cihle“. Soud druhého stupně se též ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že neoprávněným zásahem a neoprávněným užitím díla žalovanou vzniklo žalobci právo na zadostiučinění, přičemž požadovaná forma i způsob omluvy jsou zcela přiměřené zásahu. Neoprávněným užitím předmětného díla bez jeho souhlasu vzniklo žalované bezdůvodné obohacení, jehož výše byla prokázána zprávami o obvyklé odměně za užití díla pro reklamu prostřednictvím billboardů.

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci byl doručen zástupkyni žalované dne 14. listopadu 2006, přičemž právní moci nabyl téhož dne.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dne 11. ledna 2007 včasné dovolání, jehož přípustnost odvozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“). Nesouhlasí s právním posouzením věci odvolacího soudu (uplatňuje dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b/ o.s.ř.). Dovolatelka především poukazuje na skutečnost, že sporný text je součástí celkového grafického vyobrazení, když reklamní sdělení mělo

v rámci obvyklého reklamního přehánění zdůraznit jednoduchost ovládání stavebního stroje, kterého je schopna i technicky nezkušená “hospodyňka”. Při porovnání reklamního sdělení s dílem (písňovým textem) žalobce vyplývá, že idea a smysl obou jsou zcela odlišné. Sporný text pak nebyl doprovázen hudbou (která spolu s textem žalobce tvoří nedílný celek). Závěry soudu druhého stupně, že v reklamním sloganu je použita část písňového textu, jehož autorem je žalobce, jsou opřeny pouze o skutečnost, že žalovanou užitý text se nevýznamně slovně shoduje s částí autorského textu žalobce. Text “Upeč... ..třeba zed”. nemůže být chápán ani jako část díla, neboť zde absentuje naplnění legálního vymezení díla tak, jak je podává autorský zákon. Závěry odvolacího soudu ztotožňující užitý text “sloganu” s textem písňové žalobce jsou ryze subjektivní a nelze je přezkoumat. Soud nevyvrátil stanovisko žalované, že jde o náhodnou shodu tří slov se třemi slovy obsaženými v textu žalobce. Nejde o dílo, ani o jeho část, ale pouze o jednotlivá slova, z nichž nelze zákonné znaky díla dovodit. Tato slova nejsou tím, co určuje autorskoprávní individualizaci díla.

Z uvedených důvodů žalovaná navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

K podanému dovolání se žalobce vyjádřil podáním ze dne 26. ledna 2007. Především shledává absenci zásadní právní otázky, která by měla být dovolacím soudem řešena, přičemž má současně zato, že odvolací soud ve věci rozhodl správně. Mimo jiné poukazuje na to, že shoda reklamního sloganu s textem žalobce nemůže být náhodná, jak tvrdí žalovaná. V tomto případě bylo nepochybně užito výsledku tvorby žalobce pro reklamu žalované. Žalobce navrhuje, aby dovolání bylo odmítnuto pro nepřipustnost, resp. aby bylo zamítnuto, neboť rozhodnutí odvolacího soudu je správné.

Dovolací soud uvážil, že dovolání žalované bylo podáno oprávněnou osobou, řádně zastoupenou advokátem podle ustanovení § 241 odst. 1 o.s.ř. a stalo se tak ve lhůtě stanovené ustanovením § 240 odst. 1 o.s.ř. Dále vzal v úvahu, že dovolání je charakterizováno obsahovými i formálními znaky požadovanými ustanovením § 241a odst. 1 o.s.ř. Opírá se o případ přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř., přičemž dovolací soud má zato, že napadené rozhodnutí řeší právní otázku zásahu do autorských práv v rozporu s hmotným právem, a je tudíž rozhodnutím majícím po právní stránce zásadní význam ve smyslu § 237 odst. 3 o.s.ř.

Poté dovolací soud napadený rozsudek Vrchního soudu v Olomouci přezkoumal ve výroku ve věci samé v souladu s ustanovením § 242 odst. 1 až 3 o.s.ř. a dospěl k závěru, že jej z hlediska výtek obsažených v dovolání nelze považovat za správný (§ 243b odst. 2 o.s.ř.).

Z ustanovení § 242 o.s.ř. vyplývá, že právní úprava institutu dovolání obecně vychází ze zásady vázanosti dovolacího soudu podaným dovoláním. Dovolací soud je přitom vázán nejen rozsahem dovolacího návrhu, ale i uplatněným dovolacím důvodem. Současně, je-li dovolání přípustné, je dovolací soud povinen přihlídnout i k vadám uvedeným v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o.s.ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a to i tehdy, když nebyly uplatněny v dovolání. Ty však z obsahu spisu seznány nebyly. Odlišná je však situace u výtek obsažených v dovolání.

Dovolatelkou uplatněný dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. dopadá na případy, kdy dovoláním napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Jde o omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav. O takový případ jde tehdy, pokud soud buď použil jiný právní předpis, než který měl správně použít nebo jestliže sice aplikoval správný právní předpis, avšak nesprávně jej vyložil. Nesprávné právní posouzení věci může být způsobitelným dovolacím důvodem jen tehdy, bylo-li rozhodující pro výrok rozhodnutí odvolacího soudu.

V souzené věci má určující význam, zda zmiňovaným textem „sloganu“ na reklamním billboardu s reklamou žalované došlo k neoprávněnému zásahu do autorských práv žalobce jako tvůrce textu písně „Dej cihlu k cihle“ (resp. „D.“). Jak již bylo zmíněno, odvolací soud dovodil, že reklamní slogan v celém svém rozsahu kopíruje část textu písně žalobce, přičemž uváze, že jde o výsek z textu písně „Dej cihlu k cihle“, odpovídá i užití teček ve sloganu, a je tak zřejmé, že část textu zde byla vypuštěna. Přitom píseň žalobce je natolik známá a oblíbená, text písně natolik jedinečný a výsledek zpracované reklamy takový, že neumožňuje žádný jiný závěr, než že v reklamním sloganu je použita část textu písně.

Podle ustanovení § 2 odst. 1 autorského zákona, v němž je vymezován institut autorského díla je předmětem práva autorského dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen „dílo“). Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické. Podle třetího odstavce tohoto ustanovení se právo autorské vztahuje na dílo dokončené, jeho jednotlivé

vývojové fáze a části, včetně názvu a jmen postav, pokud splňují podmínky podle odstavce 1 nebo podle odstavce 2, jde-li o předměty práva autorského v něm uvedené. Podle čtvrtého odstavce tohoto ustanovení je předmětem práva autorského také dílo vzniklé tvůrčím zpracováním díla jiného, včetně překladu díla do jiného jazyka, aniž by tím bylo dotčeno právo autora zpracovaného nebo přeloženého díla. Podle šestého odstavce dílem podle tohoto zákona není zejména námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf a podobný předmět sám o sobě.

Právo autorské má soukromoprávní povahu, která je dána přirozenou soukromou povahou vztahů vyplývajících z tvorby (z duševní tvořivé činnosti), jež toto právo upravuje, a které se týkají dvou následujících právních skutečností, s nimiž nejsou spojeny žádné formální zápisné principy ani principy poplatkové, protože povahově ani nejsou zapotřebí. (Tyto závěry platí nejen pro vznik a užití díla, ale i pro vznik autorského práva k němu). Jedná se o tyto právní skutečnosti:

a) vytvoření díla (jeho vznik)

b) veřejné nebo jiné užití díla (v původní, poněkud ideologicky zabarvené, právní terminologii jeho "společenské uplatnění"), jímž často dochází k hospodářskému zhodnocení díla samého, resp. k hospodářskému zhodnocení majetkových autorských práv k dílu.

Právo autorské je v objektivním smyslu tohoto pojmu souhrnem právních norem soukromoprávní povahy, které tvoří zvláštní normativní systém. (Jenž je dílčím subsystémem práva občanského, resp. soukromého vůbec.) Obsahem tohoto normativního systému jsou právní normy, které jsou stanoveny zejména v autorském zákoně. Právo autorské je tedy založeno na soukromoprávních (občanskoprávních) principech, které jsou obecně normativně platné, a které jsou legálně vyjádřeny zejména v občanském zákoníku jako soukromoprávní normě generální právní povahy. (Základní oporu přitom mají v ústavním řádu naší republiky.) Právo autorské tvoří, společně i s jinými právy k výsledkům duševní tvořivé činnosti a společně i s některými zvláštními právy majetkovými (tj. společně s ostatními nehmotnými právy), podsystém občanského práva hmotného (charakterizovaný nehmotnými statky jako svými objekty a zjevnou ochrannou funkcí), v jehož rámci má zvláštní postavení. Toto svébytné systémové postavení je dáno tím, že právo autorské upravuje samostatný druh občanskoprávních vztahů, a to vztahů vznikajících z "duševní tvořivé činnosti". Tyto vztahy mají rovněž své svébytné předměty ideální povahy. V tomto případě literární díla

a jiná díla, která v důsledku své přirozené mimoprávní povahy ani nejsou majetkovými hodnotami.

Právo autorské je v objektivním smyslu tvořeno souhrnem soukromoprávních norem upravujících absolutní (zákonnou) ochranu literárních, jiných uměleckých a vědeckých děl (jako statků nehmotné povahy), které jsou výsledky duševní tvůrčí činnosti fyzických osob. Tato ochrana je poskytována prostřednictvím normování vztahů vznikajících z příslušné duševní tvořivé činnosti, tzn. vztahů týkajících se vytvoření děl a jejich veřejného nebo jiného užití. Formálně je právo autorské vyjádřeno zejména v autorském zákoně, jakož i v některých sekundárních předpisech.

Autorské právo je tzv. právem absolutním. Tvoří součást skupiny práv k výsledkům duševní tvořivé činnosti, které jsou spolu s některými právy majetkovými součástími vyšší třídy práv duševního vlastnictví, jenž patří do globálního generálního systému práv ke všem statkům nehmotným. Právní postavení osoby autorskoprávně oprávněné, tj. zejména autora, se vyznačuje tím, že takováto osoba vylučuje kohokoli jiného z jakéhokoli působení na nehmotné dílo jí ovládané. Takovéto osobě, jejíž právo bylo ohroženo nebo porušeno, přísluší žalobní nárok na prosazení svého výlučného panství nad příslušným ideálním statkem vytvořeným tvůrčí činností.

Za charakteristické znaky autorského práva lze proto považovat následující znaky, z nichž první dva se váží k subjektivní stránce tohoto práva:

a) jedná se o právo absolutní právní povahy příslušející pouze individuálně určené osobě, jíž je původně pouze tvůrce (autor, původce) jako osoba fyzická, čemuž na druhé straně odpovídá povinnost individuálně neurčených cizích osob (kohokoli) zdržet se jakýchkoli neoprávněných zásahů do oprávnění nositele autorského práva. Autorské právo tedy působí erga omnes, tj. i proti autorovi samému. Je v tomto smyslu univerzální povahy. Autor má podobné (nikoli stejné) právní postavení jako vlastník (majitel), přestože v důsledku přirozené povahy díla nemůže být vlastníkem (majitelem) tohoto ideálního předmětu. Literární dílo, jiné dílo umělecké je hodnotou (statkem) nemajetkovou, pro níž tudíž neplatí stejný právní režim jako pro věc nebo pro majetkové právo či jinou majetkovou hodnotu (jakou je např. ochranná známka, obchodní tajemství, know how aj.). Podobnost s právem vlastnickým se ovšem projevuje v právní rovině tak, že, stejně jako má vlastník věci anebo majitel jiné majetkové hodnoty výlučná oprávnění ke svému předmětu, tak má i autor výlučná oprávnění ke svému dílu. Obsah autorského práva ale není shodný s obsahem práva vlastnického ani jiného věcného práva, nýbrž je svébytný, byť jistou měrou podobný.

b) jedná se o právo nepromlčitelné, neboť nejde o právo majetkové (srov. § 100 odst. 2 občanského zákoníku), nýbrž o smíšené osobněmajetkové právo k výsledkům duševní tvořivé činnosti, mající personální základ (v nauce bývá právo autorské řazeno mezi tzv. tvůrčí práva, která obsahují jednotlivá oprávnění jak osobní, tak i majetková). Jako celek ovšem autorské právo není ani osobním „právem na ochranu osob“ ve smyslu občanského zákoníku, mezi něž systémově patří jen jedna jeho obsahová součást, a to osobní „právo na ochranu autorství“. Toto dílčí právo se jako zvláštní právo osobnostní prolíná s obecnou občanskoprávní kategorií absolutního osobního „práva na ochranu osob“, a to právě pokud jde o ochranu osobnosti fyzické osoby (autora).

Z hlediska ochrany práv si lze představit jednoskutkový souběh ohrožení nebo porušení osobního „práva na ochranu autorství“ ve smyslu autorského zákona s ohrožením nebo porušením osobního práva na ochranu osobnosti autora jako fyzické osoby ve smyslu občanského zákoníku.

c) předmětem autorského práva je jednotlivě určený ideální statek (dílo), který je nehmotný, nicméně musí být vždy hmotně vyjádřen (materializován) v jakékoli lidskými (nikoli zvířecími) smysly vnímatelné (seznatelné), tj. jinému člověku sdělitelné, podobě (formě). Povahově nemůže jít o pouhé druhové určení díla, protože tento ideální předmět je vždy individualizovaným výsledkem osobní tvůrčí činnosti konkrétní fyzické osoby (autora), směřující různými tvůrčími cestami (literárními a jinými uměleckými styly a vědeckými metodami apod.) k jedinečně osobitému nehmotnému projevu (výtvaru a jeho ztvárnění), v němž se, ontologicky vzato, zračí i sama osobnost původce (autora). Připomíná se, že se jedná o výron či pečeť jeho osobnosti. Každá lidská osobnost (nejen osobnost tvůrce, autora) duchovně pramení mimo sféru právního řádu, který ji pouze uznává (aprobuje) jako právně významnou (nemajetkovou) hodnotu (statek) a chrání ji svými vlastními zákonnými prostředky.

V důsledku toho je i předmět autorského práva (dílo) nezcizitelným, neboť to jeho přirozená mimoprávní povaha, bytostně spjatá s osobností tvůrce, nepřipouští (srov. § 118 odst. 1 občanského zákoníku), což platí i pro případ, pokud by snad tento ideální předmět byl eventuálně teoreticky považován za hodnotu majetkovou (kdy však povahově se nejedná o hodnotu majetkovou, resp. jde o hodnotu nemajetkovou, s níž jsou pouze spojena některá práva majetková, resp. osobně-majetková smíšená, a to vedle vůdčích, prioritních, nemajetkových práv osobních, morálních, základu osobnostního).

d) z hlediska funkčního se jedná o právo literární, jiné umělecké a vědecké tvorby, právně politicky cílené k ochraně nehmotných autorských výtvorů (plodů autorovy duševní činnosti) a k uplatnění těchto nehmotných výsledků. V tomto aspektu je zapotřebí posuzovat i předměty autorského práva, které se povahově pohybují v poměrně vágních (z hlediska právního) kategoriích literárního umění, ostatního umění či vědy. Tato funkční povaha autorského práva je významná i pro obsah a rozsah subjektivních autorských práv a platí pro jakékoli předměty tohoto práva. Funkční povaha autorského práva má význam i při jeho výkladu. Autorské právo není univerzálním ani žádným „sběrným“ ochranným právem (systémem), jak ostatně vyplývá z jeho povahy, nýbrž ochranným právem zvláštním. To znamená, že předmětem autorského práva může být jen to, co v rámci naplnění všech legálních pojmových znaků díla podle autorského zákona koresponduje uvedené funkční povaze tohoto soukromého práva, která prolíná všemi legálními pojmovými znaky jeho předmětů.

K základním principům autorského práva patří tradiční zásady, podle nichž je subjektem (v původním smyslu) autorského práva autor jako fyzická osoba, popř. spoluautoři ve společenství fyzických osob, dále zásada, že autor svobodně rozhoduje o užití svého díla, za něž mu přísluší odměna, že autor požívá ochrany svých (oprávněných) zájmů osobních i majetkových, že autor díla si může osobovat jeho autorství nezávisle na tom, zda existuje na pohled stejné dílo vytvořené jiným autorem (což ale bývá prolamováno případy tzv. „děl malé mince“ a počítačovými programy), dále též zásada, že autorské právo lze omezit s ohledem na obecný zájem na některých přípustných užitích autorova díla jinou osobou a nakonec i to, že každá osoba, která dílo šíří nebo je jinak užije, je povinna, až na úzké výjimky v obecném zájmu, zaplatit autorovi odměnu.

Tvůrčí činnost, všechny její druhy, jako pojem autorskoprávní, lze charakterizovat jako činnost spočívající ve „vytvoření“ něčeho nehmotného s tím, že dosažení tohoto cíleného i necíleného výsledku závisí v osobních vlastnostech tvůrce, bez nichž by tento výtvor (duševní plod tvůrčí povahy literární, jiné umělecké nebo vědecké) nebyl vůbec dosažen. „Zvláštními osobními vlastnostmi“ autora díla je zejména schopnost tvořit, což je schopnost jeho ducha, a to in concreto tvořit literárně, jinak umělecky nebo vědecky. S touto schopností bývá spojeno i nadání (talent), fantazie aj. prvky patřící mezi osobní vlastnosti, které si lidský duch přináší do běžného života a které rovněž nabývá například životní praxí, vzděláním, životní zkušeností apod. K výkonu tvůrčí činnosti je zapotřebí i bohatost fantazie, inspirace a často i intuice, tvůrčí prostředí, tvůrčí klid nebo naopak tvůrčí vzruch apod., někdy i potřeba tvůrčí svobody aj. prvky, jevy nebo vlivy. Právě z povahy „zvláštních

osobních vlastností“ vyplývá, že duševní plod tvorby, k níž byly tyto zvláštní osobní vlastnosti člověka využity, je povahově (a pojmově) neoddělitelným tvůrčím projevem individualizovaného lidského ducha, formujícího samu osobnost. Proto je i samo “vytvoření“, resp. tvorba, díla tvůrčí činností nezaměnitelného osobitého rázu.

Z toho pak nauka, alespoň ve větší části kontinentální Evropy, odvozuje teoretickou koncepci autorskoprávní individuality díla relativněji chápanou ve smyslu statistické pravděpodobnosti jedinečnosti díla. Nikoli tedy ve smyslu jedinečnosti díla naprosto absolutní ve smyslu filozofickém. Autorskoprávní doktrinální chápání jedinečnosti díla ve smyslu statistické pravděpodobnosti je jistým juristickým ústupkem z přirozených ontologických pozic, který si vyžádaly změny technických poměrů a v jejich důsledku vznik celé řady děl, tradičně označovaných jako “díla malé mince“ (Werke der Kleine Münze, oeuvres de petit valeur), která postrádají individualizační rysy, popř. je mající jen v zanedbatelné míře, která není dostatečná k rozlišení jednotlivých děl. Takto (a podobně) chápaná jedinečnost díla bývá v nauce označována jako jeho “autorskoprávní individualita“, tzn. jako jedinečnost díla v načrtnutém juristickém (autorskoprávním), tj. specifickém, významu tohoto výrazu. Nejde o individualitu v obecném smyslu, nýbrž o nejosobitější ztvárnění výtvaru na základě autorova svobodného výběru z tvůrčích možností. Jedinečnost díla přitom odpovídá i pojmu neopakovatelnost díla. Při tomto pojetí díla jako předmětu práva autorského tedy nejde o individualitu díla stoprocentní, ale jen o jedinečnost, která se blíží jedinečnosti absolutní. Zmíněná tvůrčí činnost, nebo-li tvorba díla, přitom nespočívá ve vynalezení, kdy stejného výsledku (řešení) lze dosáhnout různými individuálními postupy, ani nespočívá v objevení toho, co již objektivně existovalo, ale nebylo známo. Proto nelze tvůrčí činnost ve smyslu zákona charakterizovat jako činnost technickou apod. (srovnej Komentář k autorskému zákonu, I. Telec, 1998).

Při úvaze, zda žalovaná zasáhla do práva autorského žalobce bylo třeba spolehlivě zjistit, zda užití sporného (byť minimálního) textu mělo skutečně charakter bezprostředního užití díla žalobce (které je zřejmě spíše v obecném povědomí známo jako píseň, tj. jako skladba uzavřené formy, jejímž podkladem je slovesný text), resp. zda se případně jedná o zpracování díla žalobce, nebo zda nejde ani o jeden z těchto případů. Je přitom třeba uvážit, že v daném případě předmětem ochrany není vlastní látka, resp. myšlenka díla nebo jeho části, nýbrž tvůrčí a proto chráněná činnost autora spočívající v tom, jak jím byla tato látka ve své vnější i vnitřní formě zpracována. Řešení této otázky však vyžaduje mimo jiné odborného posouzení, k němuž však sám soud povolán není. Za tohoto stavu proto

závěry odvolacího soudu (stejně jako soudu prvního stupně), pokud již nyní dovodily zásah do práva autorského žalobce, se jeví jako předčasné.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) proto z uvedeného důvodu rozsudek odvolacího soudu, stejně jako předcházející rozsudek Krajského soudu v Brně s přihlédnutím k ustanovení § 243b odst. 2 a 3 o.s.ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. K projednání věci nebylo nařízeno jednání (§ 243a odst. 1 o.s.ř.).

Odvolací soud (soud prvního stupně) je vázán právním názorem dovolacího soudu (§ 243d odst. 1 věta první o.s.ř. ve spojení s § 226 odst. 1 téhož zákona). O náhradě nákladů řízení včetně nákladů dovolacího řízení soud rozhodne v novém rozhodnutí o věci (§ 243d odst. 1 věta druhá o.s.ř.).

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 30. dubna 2007

JUDr. Pavel P a v l í k , v.r.

předseda senátu

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	03/29/2012
Spisová značka:	30 Cdo 60/2011
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2012:30.CDO.60.2011.1
Typ rozhodnutí:	USNESENÍ
Heslo:	
Dotčené předpisy:	§ 243b odst. 5 o. s. ř. § 218 písm. c) o. s. ř.
Kategorie rozhodnutí:	E

30 Cdo 60/2011

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Pavlíka a soudců JUDr. Pavla Vrchy a JUDr. Lubomíra Ptáčka, Ph.D. v právní věci žalobce Z. S., zastoupeného JUDr. Františkem Vyskočillem, Ph.D., advokátem se sídlem v Praze 1, Voršílská č. 10, proti žalované obchodní společnosti **BAUHAUS, k.s.**, se sídlem Brně - Štýřice, Strážní č. 852/7, zastoupené JUDr. Ivanou Dreslerovou, advokátkou se sídlem v Brně, Ponávka č. 2, o zaplacení částky 200.000,- Kč a o poskytnutí zadostiučinění, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 23 C 61/2007, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. září 2010, č.j. 1 Co 126/2010-326, takto:

I. Dovolání žalované se odmítá.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 16. prosince 2005 pod č.j. 23C 22/2005-58 uložil žalované zaplatit žalobci částku 200.000,- Kč a současně uveřejnit na vlastní náklad formou tiskové inzerce v jednom celostátním deníku omluvu ve znění: „*Omluva. Na velkoplošné venkovní tiskové reklamě naší společnosti jsme k podpoře prodeje míchačky stavebních hmot v měsíci září 2004 užili slovní spojení „Upeč ... třeba zed“.* Tímto jednáním jsme neoprávněně změnili a užili část verše textu písně „Dej cihlu k cihle“, který zní „Upeč třeba chleba, postav třeba zed“. Panu Z. S., autoru textu písně „Dej cihlu k cihle“, se omlouváme. BAUHAUS, k.s.“. Rozhodl též o náhradě nákladů řízení. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobce je autorem písně „Dej cihlu k cihle“, která je známá též pod názvem „Dělání“. Součástí textu písně je i verš „upeč třeba

chleba, postav třeba zeď“. Na sporem dotčeném billboardu je vyobrazena míchačka na beton, u níž stojí žena, pod názvem žalované BAUHAUS HOME STORE je uveden text: „*upeč... a o řádek níže se současným posunutím text „...třeba zeď“*“. Pod tímto textem je uvedena cena, údaj o výkonu míchačky a době záruky. Vpravo je umístěn obrázek znázorňující zeď. Soud se neztožnil s tvrzením žalované, že užitím „sloganu“ na reklamním billboardu v podobě „*„Upeč... .. třeba zeď“*“, doplněným o rozsáhlou obrazovou úpravu, se nejedná o neoprávněné užití autorského díla žalobce a jeho změnu. Zmíněná píseň, jejímž autorem je žalobce, obsahuje mimo jiné i verš „*upeč třeba chleba, postav třeba zeď“*“. Text písně, která text v podobě, uvedené na billboardu, obsahuje, je dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. ve znění pozdějších změn a doplňků (dále jen autorský zákon). Autorské právo se nevztahuje jen k dílu dokončenému, ale na jeho jednotlivé části (§ 2 odst. 3 cit. zákona). Pokud dojde k užití pouze části díla pro reklamní účely, je i k takovému užití potřeba souhlasu autora díla. K odvolání žalované Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 13. září 2006, č.j. 1 Co 64/2006-93 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil ve znění omluvy: „*Omluva. Na velkoplošné venkovní tiskové reklamě naší společnosti jsme k podpoře prodeje míchačky stavebních hmot v měsíci září 2004 užíli slovní spojení „Upeč třeba zeď“*“. *Tímto jednáním jsme neoprávněně změnili a užíli část verše textu písně „Dej cihlu k cihle“, který zní „Upeč třeba chleba, postav třeba zeď“*“. *Panu Z. S., autoru textu písně „Dej cihlu k cihle“ se omlouváme. BAUHAUS, k.s.*“. Rozhodl též o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud mimo jiné poukázal na skutečnost, že mezi základní práva autora patří právo na nedotknutelnost díla a právo udělit souhlas k nakládání s dílem a v případě neoprávněného zásahu do autorských práv také právo na přiměřené zadostiučinění. Zásada nedotknutelnosti díla znamená, že nikdo nesmí bez souhlasu autora dílo užívat nebo je dokonce měnit. Odvolací soud zdůraznil, že reklamní slogan v celém svém rozsahu kopíruje část textu písně žalobce. Závěru, že jde o výsek z textu písně „Dej cihlu k cihle“, odpovídá i užití teček ve sloganu, neboť je zřejmé, že část textu je zde vypuštěna. Píseň žalobce je natolik známá a oblíbená, text písně je natolik jedinečný a výsledek zpracované reklamy takový, že neumožňuje žádný jiný závěr, než že v reklamním sloganu je použita část textu písně. Žalovaná, která billboard (bez svolení žalobce) použila při své reklamní kampani tak neoprávněně zasáhla do díla žalobce a protiprávně porušila jeho autorská práva k textu písně „Dej cihlu k cihle“. Vzniklo mu tak právo na zadostiučinění, stejně jako na vydání bezdůvodného obohacení.

Obě uvedená rozhodnutí byla zrušena k dovolání podanému žalovanou rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. dubna 2007 pod sp.zn. 30 Cdo 739/2007 a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Dovolací soud mimo jiné připomněl, že k základním principům autorského

práva patří tradiční zásady, podle nichž je subjektem (v původním smyslu) autorského práva autor jako fyzická osoba, popř. spoluautoři ve společenství fyzických osob, dále zásada, **že autor svobodně rozhoduje o užití svého díla, za něž mu přísluší odměna, že autor požívá ochrany svých (oprávněných) zájmů osobních i majetkových**, že autor díla si může osobovat jeho autorství nezávisle na tom, zda existuje na pohled stejné dílo vytvořené jiným autorem (což ale bývá prolamováno případy tzv. „děl malé mince“ a počítačovými programy), dále též zásada, že autorské právo lze omezit s ohledem na obecný zájem na některých přípustných užitích autorova díla jinou osobou a nakonec i to, že každá osoba, která dílo šíří nebo je jinak užije, je povinna, až na úzké výjimky v obecném zájmu, zaplatit autorovi odměnu. Dovolací soud poukázal na skutečnost, že tvůrčí činnost, všechny její druhy, jako pojem autorskoprávní, lze charakterizovat jako činnost spočívající ve „vytvoření“ něčeho nehmotného s tím, že dosažení tohoto cíleného i necíleného výsledku závisí v osobních vlastnostech tvůrce, bez nichž by tento výtvor (duševní plod tvůrčí povahy literární, jiné umělecké nebo vědecké) nebyl vůbec dosažen. „Zvláštními osobními vlastnostmi“ autora díla je zejména schopnost tvořit, což je schopnost jeho ducha, a to in concreto tvořit literárně, jinak umělecky nebo vědecky. S touto schopností bývá spojeno i nadání (talent), fantazie aj. prvky patřící mezi osobní vlastnosti, které si lidský duch přináší do běžného života a které rovněž nabývá například životní praxí, vzděláním, životní zkušeností apod. K výkonu tvůrčí činnosti je zapotřebí i bohatost fantazie, inspirace a často i intuice, tvůrčí prostředí, tvůrčí klid nebo naopak tvůrčí vzruch apod., někdy i potřeba tvůrčí svobody aj. prvky, jevy nebo vlivy. Právě z povahy „zvláštních osobních vlastností“ vyplývá, že duševní plod tvorby, k níž byly tyto zvláštní osobní vlastnosti člověka využity, je povahově (a pojmově) neoddělitelným tvůrčím projevem individualizovaného lidského ducha, formujícího samu osobnost.

Proto je i samo „vytvoření“, resp. tvorba, díla tvůrčí činností nezaměnitelného osobitého rázu. Jedinečnost díla odpovídá i pojmu neopakovatelnost díla (viz Komentář k autorskému zákonu, I. Telec, 1998). Dovolací soud tehdy uzavřel, že při úvaze, zda žalovaná zasáhla do práva autorského žalobce bylo třeba spolehlivě zjistit, zda užití sporného (byť minimálního) textu mělo skutečně charakter bezprostředního užití díla žalobce (které je zřejmě spíše v obecném povědomí známo jako píseň, tj. jako skladba uzavřené formy, jejímž podkladem je slovesný text), resp. zda se případně jedná o zpracování díla žalobce, nebo zda nejde ani o jeden z těchto případů. Současně bylo nezbytné vážít, že předmětem ochrany není vlastní látka, resp. myšlenka díla nebo jeho části, nýbrž tvůrčí a proto chráněná činnost autora spočívající v tom, jak jím byla tato látka ve své vnější i vnitřní formě zpracována. Řešení této otázky pak vyžadovalo mimo jiné odborného posouzení.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 15. února 2010, č.j. 23 C 61/2007-275, ve znění doplňujícího rozsudku ze dne 30. března 2010, č.j. 23 C 61/2007-285, výrokem I. uložil žalované zaplatit žalobci částku 200.000,- Kč z titulu vydání bezdůvodného obohacení, výrokem II. uložil žalované uveřejnit na vlastní náklady formou tiskové inzerce v jednom celostátním deníku o velikosti jedné osminy tiskové strany následující omluvu: „*Omluva. Na velkoplošné venkovní tiskové reklamě naší společnosti jsme k podpoře prodeje míchačky stavebních hmot v měsíci září 2004 užili slovní spojení „Upeč... ..třeba zed“.* Tímto jednáním jsme neoprávněně změnili a užili část verše textu písně „*Dej cihlu k cihle*“, který zní „*Upeč třeba chleba, postav třeba zed*“. Panu Z. S., autoru textu písně „*Dej cihlu k cihle*“ se omlouváme. BAUHAUS k.s.“. Výrokem III.-IV. rozhodl o náhradě nákladů řízení a náhradě nákladů řízení státu.

K odvolání žalované Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 1. září 2010, č.j. 1 Co 126/2010-326, rozsudek soudu prvního stupně ve znění doplňujícího rozsudku podle § 219 občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“) potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. V odůvodnění tohoto rozhodnutí odvolací soud v prvé řadě poukázal na výtky žalované, že se soud prvního stupně nevypořádal s protichůdnými znaleckými posudky, takže je rozsudek soudu prvního stupně nepřezkoumatelný. V této souvislosti odvolací soud poukázal na celý průběh důkazního řízení provedeného před Krajským soudem, kdy soud prvního stupně vyvinul úsilí zajistit si dostatečné podklady pro vyhodnocení obou posudků. Odvolací soud dovedl, že z těchto podkladů vyplývá přesvědčivost a objektivita závěrů znalce ustanoveného soudem. Se závěrem, znalce, že reklamní slogan „*upečtřeba zed*“, zcela kopíruje část textu písně „*Dej cihlu k cihle*“, že vypuštění části verše je změnou této části díla, a že k užití díla došlo bez souhlasu autora (žalobce), se odvolací soud ztotožnil. Žalovaná tak neoprávněně zasáhla do žalobcova autorského práva. Rozsudek odvolacího soudu byl doručen žalované dne 11. října 2010 a téhož dne nabyl právní moci.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná dne 10. prosince 2010 včasné dovolání, jehož důvody formuluje podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř. a § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř., tedy že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a že dovoláním napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Naplnění prvního dovolacího důvodu spatřuje v tvrzené nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soudu prvního stupně, což ve svém odůvodnění zmiňoval i sám odvolací soud, pokud uvedl, že *skutečně samo zdůvodnění napadeného rozhodnutí nedává odpověď nato, z jakých hledisek se prvostupňový soud přiklonil k závěrům znaleckého posudku JUDr. Š., Ph.D. a na základě čeho odmítl závěry znalce prof. Ing. S., CSc., takže nejde o řádné odůvodnění.*“ Argumentace odvolacího soudu týkající

se otázky přezkoumatelnosti odůvodnění prvostupňového rozsudku se pak zjevně dotýká pouze jeho výroku I., kterým je rozhodnutí o otázce, zdali žalovaná zasáhla do autorských práv žalobce. Otázkou vzniku nemajetkové újmy na straně žalobce se nezabýval ani soud prvního stupně ani soud odvolací, přesto žalovaná byla uložena tato povinnost ve výroku II. Odvolací soud, místo aby v intencích občanského soudního řádu zrušil rozhodnutí soudu prvního stupně pro nepřezkoumatelnost, toto rozhodnutí potvrdil a tím porušil zásadu dvouinstančnosti řízení. Jádrem sporu je pak otázka, zda-li žalovaná zasáhla do autorských práv žalobce. Nejvyšší soud ve zrušovacím rozsudku ze dne 30. 4. 2007, sp. zn. 30 Cdo 739/2007, uvedl, „že je třeba spolehlivě zjistit, zda užití sporného textu mělo skutečně charakter bezprostředního užití díla žalobce, resp. zda se případně jedná o zpracování díla žalobce, nebo zda nejde ani o jeden z těchto případů. Přitom je třeba uvážit, že předmětem ochrany není vlastní látka, resp. myšlenka díla nebo jeho části, nýbrž tvůrčí, a proto chráněná činnost autora spočívající v tom, jak jím byla tato látka ve své vnější i vnitřní formě zpracována“. Byť byl v řízení prováděn důkaz dvěma znaleckými posudky, dospěli znalci k odlišným závěrům. Podle názoru dovolatelky, nejde o myšlenku díla, ale o její tvůrčí zpracování a je nepochybné, že tento základní prvek – myšlenku – lze ztvárnit mnoha způsoby a pokud toto ztvárnění naplňuje pojmové znaky stanovené v § 2 odst. 1 autorského zákona, pak se jedná o autorské dílo. Z tohoto pohledu je nepochybné, že tvůrčím způsobem ztvárněná myšlenka žalobce (její samotné zpracování) je úplně jiná než tvůrčím způsobem ztvárněná myšlenka v billboardu žalované. Dovolatelka proto navrhla, aby dovolací soud rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobce se k uvedenému dovolání nevyjádřil.

Nejvyšší soud ČR jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu - dále jen „o.s.ř.“) přihlédl k čl. II bodu 12. zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a vyšel tak ze znění tohoto procesního předpisu účinného od 1. července 2009. Dále konstatuje, že dovolání bylo podáno oprávněnou osobou, řádně zastoupenou advokátem podle ustanovení § 241 odst. 1 o.s.ř., stalo se tak ve lhůtě vymezené ustanovením § 240 odst. 1 o.s.ř., a je charakterizováno obsahovými i formálními znaky požadovanými ustanovením § 241a odst. 1 o.s.ř. Po té se zabýval otázkou přípustnosti tohoto dovolání s negativním závěrem.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.). Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.],

jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř.], nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.].

Podle ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. má rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam [odstavec 1 písm. c)] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla dosud vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; **k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 o.s.ř. se nepřihlíží.** Z ustanovení § 242 odst. 1 až 3 o.s.ř. vyplývá, že právní úprava institutu dovolání obecně vychází ze zásady vázanosti dovolacího soudu podaným dovoláním. Dovolací soud je přitom vázán nejen rozsahem dovolacího návrhu, ale i uplatněným dovolacím důvodem. Z toho mimo jiné vyplývá, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může dovolací soud posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Uplatněný dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. dopadá na případy, kdy dovoláním napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Na tomto místě je třeba připomenout, že dovolatelka sice ve svém dovolání vymezila řadu otázek, které však neumožňují dovodit, že by ve vztahu k napadenému rozhodnutí mohly být hodnoceny jako otázky zásadního právního významu. Rozsudek odvolacího soudu především nelze kvalifikovat jako rozhodnutí, které by spočívalo na nesprávném právním posouzení, neboť důsledně a přilehavě vychází z platné právní úpravy týkající se ochrany autorských práv, přičemž je souladné i s vyloženými závěry předchozího zrušovacího rozsudku dovolacího soudu v této věci. Nadto ve své výrazné většině jsou výtkami, které vycházejí z fakticky namítaných vad ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a odst. 3 o.s.ř., které s ohledem na již výše zmíněné ustanovení § 237 odst. 3 věta za středníkem neumožňuje **k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle těchto ustanovení přihlížet.**

Přítom však základem rozhodnutí odvolacího soudu v předmětné věci jsou přesně vymezená skutková zjištění, když bylo náležitě tímto soudem vysvětleno na jakém základně k nim dospěl (a v daném případě bylo též mimo jiné náležitě zdůvodněno, z jakých důvodů se přiklonil k závěrům znaleckého posudku soudního znalce JUDr. Š., Ph.D., apod.). Zcela mimo posouzení této věci lze jen jako obiter dictum připomenout, že i v případech, kdy je procesním předpisem umožněno účinně uplatnit dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o.s.ř. a zpochybnit tak správnost skutkových zjištění, která byla podkladem pro rozhodnutí odvolacího soudu, pak jen v případech zjištění, že napadené rozhodnutí nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování. Tím se rozumí případ zjištění, které je pro rozhodnutí soudu právně významné, t. j. na němž odvolací soud založil své právní posouzení věci. Tímto dovolacím důvodem nelze soudu úspěšně vytkat nesprávnost hodnocení důkazů. Na tu je možno usuzovat jen ze způsobu, jak soud dospěl ke svým skutkovým závěrům. Nelze-li mu v tomto směru vytknout žádné pochybení, není možné ani polemizovat s jeho skutkovými závěry a tvrdit, že z provedených důkazů bylo možno dovodit i jiné skutkové závěry, jež by mohly vést k jinému - pro dovolatele příznivějšímu - právnímu posouzení věci (srovnej např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci 26 Cdo 2045/99, C 204 – Soubor, NS 3 Cdon 10/96, Soudní judikatura 161/98). Logicky vadnými jsou skutkové závěry, jestliže v hodnocení důkazů, popřípadě poznatků, které vyplynuly z přednesů účastníků nebo které vyšly najevo jinak, je z hlediska závažnosti (důležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálně věrohodnosti logický rozpor nebo jestliže výsledek hodnocení důkazů neodpovídá tomu, co mělo být zjištěno způsobem vyplývajícím z § 133 až 135 o.s.ř.

Jestliže tedy nebyl shledán žádný z možných případů přípustnosti dovolání, Nejvyšší soud ČR proto toto dovolání odmítl jako nepřipustné podle § 243b odst. 5 o.s.ř. ve spojení s § 218 písm. c) téhož zákona. Rozhodoval, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.).

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení je za situace, kdy podané dovolání žalované bylo odmítnuto, odůvodněn ustanovením § 243b odst. 5 věta první o.s.ř. ve spojení s § 224 odst. 1 a § 151 o.s.ř., neboť v dovolacím řízení žalobci žádné náklady nevznikly.

Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek.

V Brně 29. března 2012

JUDr. Pavel Pavlík, v. r.
předseda senátu

Právní názor ke kauze Upeč ... třeba zed'

JUDr. et Mgr. Pavla Sýkorová, Ph.D.

Zdeněk Svěrák se u Krajského soudu v Brně domáhal vydání bezdůvodného obohacení ve výši 200 000 Kč a satisfakčního nároku spočívajícího v uveřejnění omluvy na náklady společnosti Bauhaus. Porušitel si totiž musel být vědom, že tón existuje a že by mohl porušovat autorská práva, neboť píseň je v České republice široce známá, jakož i její autor je známou osobností.

Soudy posoudily část verše jako svébytné, autorsky ojedinělé, autorskoprávně chráněné dílo, a proto žalobci nároky přiznaly¹. Soudy se však svým odůvodněním lišily v tom, podle čeho posoudit, že jde o autorskoprávně chráněné dílo.

Krajský soud v Brně si dle mého názoru zcela oprávněně o slovním spojení „Upeč ... třeba zed'“ učinil úsudek sám, když konstatoval, že jde o autorskoprávně chráněnou část díla a tudíž došlo k porušení autorských práv k dílu.

Vrchní soud v Olomouci ale nepochopitelně uvedl, že k posouzení, zda je v tomto případě dílo jedinečné, jsou potřeba odborné znalosti, k nimž je třeba nechat ustanovit znalce. Protože ustanovený znalec shledal toto slovní spojení autorskoprávně chráněnou částí autorského díla, byť posuzování o tom, co je a není autorským dílem, je (konečnou) otázkou právní, vzal to za své i soud. Odvolací soud tak potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a zdůraznil, že reklamní slogan v celém svém rozsahu kopíruje část verše textu písně žalobce, čemuž odpovídá i užití teček ve sloganu, neboť je zřejmé, že část textu je zde vypuštěna.

Obě rozhodnutí byla zrušena dovolacím soudem a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.² *„Dovolací soud tehdy uzavřel, že při úvaze, zda žalovaná zasáhla do práva autorského žalobce, bylo třeba spolehlivě zjistit, zda užití sporného (byť minimálního) textu mělo*

¹ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. prosince 2005, sp. zn. 23 C 22/2005; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2007, sp. zn. 30 Cdo 739/2007; rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. února 2010, sp. zn. 23 C 61/2007, ve znění doplňujícího rozsudku ze dne 30. března 2010, sp. zn. 23 C 61/2007; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2012, sp. zn. 30 Cdo 60/2011.

² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2007, sp. zn. 30 Cdo 739/2007.

skutečně charakter bezprostředního užití díla žalobce (které je zřejmě spíše v obecném povědomí známo jako píseň, tj. jako skladba uzavřené formy, jejímž podkladem je slovesný text), resp. zda se případně jedná o zpracování díla žalobce, nebo zda nejde ani o jeden z těchto případů. Současně bylo nezbytné vážit, že předmětem ochrany není vlastní látka, resp. myšlenka díla nebo jeho části, nýbrž tvůrčí a proto chráněná činnost autora spočívající v tom, jak jím byla tato látka ve své vnější i vnitřní formě zpracována. Řešení této otázky pak vyžadovalo mimo jiné odborného posouzení.“³

Nejvyšší soud zde nařídil Krajskému soudu v Brně, aby nechal pro posouzení, zda je toto slovní spojení jedinečné, vyhotovit znalecký posudek. Domnívám se, že si Krajský soud v Brně mohl o tomto učinit svůj názor sám bez znaleckého posudku. Nejvyšší soud tak dle mého názoru nepochopitelně protahoval řízení, i když jde o jednoduché posouzení, ke kterému zřejmě není třeba mít zvláštní odborné znalosti. Myslím si, že toto slovní spojení (jako část verše) není natolik jedinečné, aby mu mohla být přiznána autorskoprávní ochrana.

Krajský soud v Brně⁴ i Vrchní soud v Olomouci po vyřešení nastolených otázek daných Nejvyšším soudem rozhodly stejně jako v předchozích rozsudcích. Bauhaus se omluvil Zdeňku Svěrákovi v Lidových novinách dne 10. listopadu 2010. Žalovaná společnost se znovu dovolala k Nejvyššímu soudu, ale ten dovolání odmítl.

³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2007, sp. zn. 30 Cdo 739/2007.

⁴ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. února 2010, sp. zn. 23 C 61/2007, ve znění doplňujícího rozsudku ze dne 30. března 2010, sp. zn. 23 C 61/2007.

Pro 4. vyučovací den by si měli studenti a učitel nastudovat celou kapitolu II. ze Skript pro studenty: Ochrana osobnosti.

V.1. Reálné soudní jednání

Studenti se zúčastní soudního jednání na vybraném soudě, které bude zaměřeno na ochranu osobnosti. Ochranu osobnosti řeší okresní soudy. Studenti si tak porovnají, zda jejich simulované soudní jednání bylo podobné či rozdílné od reálného soudního jednání. Proběhne také diskuze nad proběhnutým soudním jednáním.

V.2. Práce s Pracovním sešitem IV. Ochrana osobnosti

Studentům bude rozdán Pracovní sešit, kapitola IV. Ochrana osobnosti k vypracování. Na vypracování je vymezeno 45 min a 15 min na vyhodnocení. V Pracovním sešitu jsou reálná rozhodnutí, nad kterými proběhne mezi studenty diskuze – zda jsou částky vysouzené žalobcem adekvátní apod.

V.3. Krátká přednáška na téma Pirátství na internetu

Učitel studentům přednese kratičkou přednášku ohledně Pirátství na internetu. Je rozdíl mezi tím, kdy si stáhnou film pro osobní potřebu a tím, kdy z toho mám nějaký zisk kupříkladu užitím reklamy na svých internetových stránkách? Co si o tom studenti myslí? Především jim vysvětlí rozdíl mezi tzv. hyperlinky a embedded linky.

Hyperlinky vs. embedded linky:

Podle Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. února 2013, sp. zn. 8 Tdo 127/2013: „za neoprávněný zásah do zákonem chráněných práv ve smyslu § 270 odst. 1 tr. zákoníku lze považovat i takové jednání pachatele, který na Internetu v prostoru vyhrazeném pro své internetové stránky umístí odkazy (tzv. embedded linky) umožňující neoprávněný přístup k rozmnoženinám děl (např. filmových a televizních) umístěných na externích serverech tak, že kdokoli k nim může mít prostřednictvím takové internetové stránky přístup, aniž by k tomu měl souhlas

nositelů autorských práv, a využije tzv. hostingu s možností uložení dat na serveru.“ V této věci šlo o šestnáctiletého mladíka z Liberecka, který na svých internetových stránkách prostřednictvím embedded linků zprostředkoval 2.470 filmů. Za to mu byl uloženo trestní opatření odnětí svobody v trvání pěti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 33 odst. 1 tr. zákoníku odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku. Dále mu bylo uloženo opatření propadnutí věci a bylo rozhodnuto také o náhradě škody.

O rok později rozhodoval ve věci hyperlinků Soudní dvůr (rozsudek Soudního dvora ze dne 13. února 2014, ve věci C-466/12) takto: *„článek 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že jsou na jedné internetové stránce uvedeny hypertextové odkazy na díla, která jsou volně dostupná na jiné internetové stránce, nepředstavuje sdělování veřejnosti podle tohoto ustanovení. Článek 3 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát mohl poskytnout větší ochranu nositelům autorského práva tím, že stanoví, že pojem „sdělování veřejnosti“ zahrnuje více úkonů, než uvádí toto ustanovení.“*

V.4. Práce s Pracovním listem č. 2 Pirátství na internetu

Studentům bude rozdán Pracovní list č. 2 Pirátství na internetu k vypracování. Na vypracování je vymezeno 30 min a 15 min na vyhodnocení.

VI. ZÁVĚR

Vhodné je studentům co nejvíce přibližovat toto téma na konkrétních příkladech z praxe. Pokud takové příklady učitel nezná, doporučuje se pracovat s judikaturou (souborem soudních rozhodnutí, která jsou po zadání vhodných klíčových slov volně k dispozici na internetu: www.nsoud.cz) a tam najít vhodné příklady pro studenty.

VII. PŘÍLOHA:
AUTORSKÝ ZÁKON:
VYBRANÁ USTANOVENÍ

121

ZÁKON

ze dne 7. dubna 2000

**o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským
a o změně některých zákonů (autorský zákon)**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

**ČÁST PRVNÍ
PRÁVO AUTORSKÉ A PRÁVA S NÍM SOUVISEJÍCÍ**

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹ a upravuje

- a) práva autora k jeho autorskému dílu,
- b) práva související s právem autorským:

¹ Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s právem autorským.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/77/EU ze dne 27. září 2011, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osifělých děl.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k užití hudebních děl online na vnitřním trhu.

1. práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu,
 2. právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu,
 3. právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho záznamu,
 4. právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho vysílání,
 5. právo zveřejnitel k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv,
 6. právo nakladatele na odměnu,
- c) právo pořizovatele k jím pořízené databázi,
d) ochranu práv podle tohoto zákona,
e) kolektivní správu práv autorských a práv souvisejících s právem autorským (dále jen „kolektivní správa“).

HLAVA I

PRÁVO AUTORSKÉ

Díl 1

Předmět práva autorského

§ 2

Autorské dílo

(1) Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen „dílo“). Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.

(2) Za dílo se považuje též počítačový program, fotografie a výtvor vyjádřený postupem podobným fotografii, které jsou původní v tom smyslu, že jsou autorovým vlastním duševním výtvozem. Databáze, která je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvozem a jejíž součástí jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným. Jiná kritéria pro stanovení způsobilosti počítačového programu a databáze k ochraně se neuplatňují.

(3) Právo autorské se vztahuje na dílo dokončené, jeho jednotlivé vývojové fáze a části, včetně názvu a jmen postav, pokud splňují podmínky podle odstavce 1 nebo podle odstavce 2, jde-li o předměty práva autorského v něm uvedené.

(4) Předmětem práva autorského je také dílo vzniklé tvůrčím zpracováním díla jiného, včetně překladu díla do jiného jazyka. Tím není dotčeno právo autora zpracovaného nebo přeloženého díla.

(5) Sborník, jako je časopis, encyklopedie, antologie, pásmo, výstava nebo jiný soubor nezávislých děl nebo jiných prvků, který způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu splňuje podmínky podle odstavce 1, je dílem souborným.

(6) Dílem podle tohoto zákona není zejména námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf a podobný předmět sám o sobě.

§ 3

Výjimky z ochrany podle práva autorského ve veřejném zájmu

Ochrana podle práva autorského se nevztahuje na

- a)** úřední dílo, jímž je právní předpis, rozhodnutí, opatření obecné povahy, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin, jakož i úřední návrh úředního díla a jiná přípravná úřední dokumentace, včetně úředního překladu takového díla, sněmovní a senátní publikace, pamětní knihy obecní (obecní kroniky), státní symbol a symbol jednotky územní samosprávy a jiná taková díla, u nichž je veřejný zájem na vyloučení z ochrany,
- b)** výtvary tradiční lidové kultury, není-li pravé jméno autora obecně známo a nejde-li o dílo anonymní nebo o dílo pseudonymní (§ 7); užít takové dílo lze jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu.

§ 4

Zveřejnění a vydání díla

(1) Prvním oprávněným veřejným přednesením, provedením, předvedením, vystavením, vydáním či jiným zpřístupněním veřejnosti je dílo zveřejněno.

(2) Zahájením oprávněného veřejného rozšiřování rozmnoženin je dílo vydáno.

Díl 2

Autorství

§ 5

Autor

(1) Autorem je fyzická osoba, která dílo vytvořila.

(2) Autorem díla souborného je fyzická osoba, která je tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala; tím nejsou dotčena práva autorů děl do souboru zařazených.

§ 6

Zákonná domněnka autorství

Autorem díla je fyzická osoba, jejíž pravé jméno je obvyklým způsobem uvedeno na díle nebo je u díla uvedeno v seznamu předmětů ochrany vedeném příslušným kolektivním správcem, není-li prokázán opak; to neplatí v případech, kdy je údaj v rozporu s jiným údajem takto uvedeným. Toto ustanovení se použije i tehdy, je-li toto jméno pseudonymem, pokud autorem přijatý pseudonym nevzbuzuje pochybnosti o autorově totožnosti.

§ 7

Anonym a pseudonym

- (1) Totožnost autora, jehož dílo bylo podle projevu jeho vůle zveřejněno bez udání jména (dílo anonymní), popřípadě pod krycím jménem nebo pod uměleckou značkou (dílo pseudonymní), není dovoleno bez jeho souhlasu prozradit.
- (2) Dokud se autor díla anonymního nebo díla pseudonymního veřejně neprohlásí, zastupuje autora při výkonu a ochraně práv autorských k dílu vlastním jménem a na jeho účet osoba, která dílo zveřejnila, není-li prokázán opak; veřejného prohlášení autora není třeba, je-li jeho pravé jméno obecně známo.

§ 8

Spoluautoři

- (1) Právo autorské k dílu, které vzniklo společnou tvůrčí činností dvou nebo více autorů do doby dokončení díla jako dílo jediné (dílo spoluautorů), přísluší všem spoluautorům společně a nerozdílně. Na újmu vzniku díla spoluautorů není, lze-li výsledky tvůrčí činnosti jednotlivých spoluautorů do díla odlišit, pokud tyto nejsou způsobilé samostatného užití.
- (2) Spoluautorem není ten, kdo ke vzniku díla přispěl pouze poskytnutím pomoci nebo rady technické, administrativní nebo odborné povahy nebo poskytnutím dokumentačního nebo technického materiálu, anebo kdo pouze dal ke vzniku díla podnět.
- (3) Z právních úkonů týkajících se díla spoluautorů jsou oprávněni a povinni všichni spoluautoři společně a nerozdílně.
- (4) O nakládání s dílem spoluautorů rozhodují spoluautoři jednomyslně. Brání-li jednotlivý autor bez vážného důvodu nakládání s dílem spoluautorů, mohou se ostatní spoluautoři domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle soudem. Domáhat se ochrany práva autorského k dílu spoluautorů před ohrožením nebo porušením může i jednotlivý spoluautor samostatně.
- (5) Není-li dohodnuto mezi spoluautory jinak, je podíl jednotlivých spoluautorů na společných výnosech z práva autorského k dílu spoluautorů úměrný velikosti jejich tvůrčích příspěvků, a nelze-li tyto příspěvky rozeznat, jsou podíly na společných výnosech stejné.

Díl 3 Vznik a obsah práva autorského

Oddíl 1 Obecná ustanovení

§ 9 Vznik práva autorského

- (1)** Právo autorské k dílu vzniká okamžikem, kdy je dílo vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.
- (2)** Zničením věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nezaniká právo autorské k dílu.
- (3)** Nabytím vlastnického práva nebo jiného věcného práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nenabývá se oprávnění k výkonu práva dílo užít, není-li dohodnuto či nevyplývá-li z tohoto zákona jinak. Poskytnutím oprávnění k výkonu práva dílo užít jiné osobě zůstává nedotčeno vlastnické právo nebo jiná věcná práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, není-li dohodnuto či nevyplývá-li ze zvláštního právního předpisu jinak.
- (4)** Vlastník či jiný uživatel věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, není povinen tuto věc udržovat a chránit před zničením, není-li dohodnuto či nevyplývá-li ze zákona jinak.

§ 10 Obsah práva autorského

Právo autorské zahrnuje výlučná práva osobnostní (§ 11) a výlučná práva majetková (§ 12 a násl.).

Oddíl 2 Osobnostní práva

§ 11

- (1)** Autor má právo rozhodnout o zveřejnění svého díla.
- (2)** Autor má právo osobovat si autorství, včetně práva rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho autorství uvedeno při zveřejnění a dalším užití jeho díla, je-li uvedení autorství při takovém užití obvyklé.
- (3)** Autor má právo na nedotknutelnost svého díla, zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla, nestanoví-li tento zákon jinak. Je-li dílo užíváno jinou osobou, nesmí se tak dít způsobem snižujícím hodnotu díla. Autor má právo na dohled nad plněním této povinnosti jinou

osobou (autorský dohled), nevyplývá-li z povahy díla nebo jeho užití jinak, anebo nelze-li po uživateli spravedlivě požadovat, aby autorovi výkon práva na autorský dohled umožnil.

(4) Osobnostních práv se autor nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná a smrtí autora zanikají. Ustanovení odstavce 5 tím není dotčeno.

(5) Po smrti autora si nikdo nesmí osobovat jeho autorství k dílu. Dílo smí být užito jen způsobem nesnižujícím hodnotu díla. Je-li to obvyklé a nejde-li o dílo anonymní, musí být při jeho užití uveden autor. Ochrany se může domáhat i po zániku majetkových práv osoba autorovi blízká, právnická osoba sdružující autory nebo příslušný kolektivní správce.

Oddíl 3 Majetková práva

Pododdíl 1 Práva dílo užít

§ 12 Právo dílo užít

(1) Autor má právo své dílo užít v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiná osoba může dílo užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

(2) Poskytnutím oprávnění podle odstavce 1 právo autorovi nezaniká; autorovi vzniká pouze povinnost strpět zásah do práva dílo užít jinou osobou v rozsahu vyplývajícím ze smlouvy.

(3) Autor má právo požadovat na vlastníku věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, aby mu ji zpřístupnil, pokud je toho třeba k výkonu práv autorských podle tohoto zákona. Toto právo nelze uplatnit v rozporu s oprávněnými zájmy vlastníka; vlastník není povinen autorovi takovou věc vydat, je však povinen na žádost a náklady autora zhotovit fotografii nebo jinou rozmnoženinu díla a odevzdat ji autorovi.

(4) Právem dílo užít je zejména

- a) právo na rozmnožování díla (§ 13),
- b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 14),
- c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 15),
- d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 16),
- e) právo na vystavování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 17),
- f) právo na sdělování díla veřejnosti (§ 18), zejména

1. právo na provozování díla živě nebo ze záznamu a právo na přenos provozování díla (§ 19 a 20),
2. právo na vysílání díla rozhlasem či televizí (§ 21),
3. právo na přenos rozhlasového či televizního vysílání díla (§ 22),
4. právo na provozování rozhlasového či televizního vysílání díla (§ 23).

§ 13 Rozmnožování

(1) Rozmnožováním díla se rozumí zhotovování dočasných nebo trvalých, přímých nebo nepřímých rozmnoženin díla nebo jeho části, a to jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě.

(2) Dílo se rozmnožuje zejména ve formě rozmnoženiny tiskové, fotografické, zvukové, obrazové nebo zvukově obrazové, stavbou architektonického díla nebo ve formě jiné trojrozměrné rozmnoženiny anebo ve formě elektronické zahrnující vyjádření analogové i digitální.

§ 14 Rozšiřování

(1) Rozšiřováním originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla v hmotné podobě prodejem nebo jiným převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině díla, včetně jejich nabízení za tímto účelem.

(2) Prvním prodejem nebo jiným prvním převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině díla v hmotné podobě, který byl uskutečněn autorem nebo s jeho souhlasem na území některého z členských států Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, je ve vztahu k takovému originálu nebo rozmnoženině díla právo autora na rozšiřování pro území členských států Evropské unie a států tvořících Evropský hospodářský prostor vyčerpáno; právo na pronájem díla a právo na půjčování díla zůstává nedotčeno.

§ 15 Pronájem

Pronájmem originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla ve hmotné podobě za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu poskytnutím originálu nebo rozmnoženiny díla na dobu určitou.

§ 16 Půjčování

Půjčováním originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla ve hmotné podobě zařízením přístupným veřejnosti nikoli za účelem přímého

nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu poskytnutím originálu nebo rozmnoženiny díla na dobu určitou.

§ 17 **Vystavování**

Vystavováním originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla v hmotné podobě umožněním shlédnutí nebo jiného vnímání originálu nebo rozmnoženiny díla, zejména díla výtvarného, díla fotografického, díla architektonického včetně díla urbanistického, díla užitého umění nebo díla kartografického.

Sdělování veřejnosti

§ 18 **Obecná ustanovení**

(1) Sdělováním díla veřejnosti se rozumí zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově.

(2) Sdělováním díla veřejnosti podle odstavce 1 je také zpřístupňování díla veřejnosti způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou sítí.

(3) Sdělováním díla veřejnosti není pouhé provozování zařízení umožňujícího nebo zajišťujícího takové sdělování.

(4) Sdělováním díla veřejnosti podle odstavců 1 a 2 nedochází k vyčerpání práva autora na sdělování díla veřejnosti.

§ 19 **Živé provozování a jeho přenos**

(1) Živým provozováním díla se rozumí zpřístupňování díla živě prováděného výkonným umělcem, zejména živě přednášeného literárního díla, živě prováděného hudebního díla s textem nebo bez textu, anebo živě scénicky předváděného díla dramatického nebo hudebně dramatického, choreografického nebo pantomimického.

(2) Přenosem živého provozování díla se rozumí současné zpřístupňování živě provozovaného díla pomocí reproduktoru, obrazovky nebo podobného přístroje umístěného mimo prostor živého provozování s výjimkou užití díla způsoby podle § 21 až 23.

§ 20 **Provozování ze záznamu a jeho přenos**

(1) Provozováním díla ze záznamu se rozumí zpřístupňování díla ze zvukového nebo zvukově obrazového záznamu pomocí přístroje, s výjimkou užití díla způsoby podle § 21 až 23.

(2) Přenosem provozování díla ze záznamu se rozumí současné zpřístupňování díla ze záznamu pomocí reproduktoru, obrazovky nebo podobného přístroje umístěného mimo prostor provozování ze záznamu.

§ 21

Vysílání rozhlasem nebo televizí

(1) Vysíláním díla rozhlasem nebo televizí se rozumí zpřístupňování díla rozhlasem či televizí a jiné takové zpřístupňování díla jakýmkoli jinými prostředky sloužícími k šíření zvuků nebo obrazů a zvuků nebo jejich vyjádření bezdrátově nebo po drátě, včetně šíření po kabelu nebo vysílání pomocí družice, původním vysílatelem.

(2) Družicí se v tomto zákoně rozumí družice pracující na frekvenčních pásmech, která jsou

a) podle zvláštních právních předpisů upravujících telekomunikace vyhrazena pro vysílání signálů přijímaných veřejností, nebo

b) vyhrazena pro uzavřenou komunikaci z jednoho bodu do druhého, pokud jsou okolnosti, za kterých dochází k individuálnímu příjmu signálu, srovnatelné s okolnostmi podle písmene a).

(3) Vysíláním pomocí družice podle odstavce 1 se rozumí uvádění signálů nesoucích zvuky nebo obrazy a zvuky nebo jejich vyjádření určených k příjmu veřejností na nepřerušovaný sdělovací řetěz směrem na družici a od ní zpět k zemi pod vedením vysílatele a na jeho odpovědnost. Jsou-li signály, které nesou znaky, zvuky nebo obrazy, zakódovány, jde o vysílání díla podle odstavce 1, jestliže jsou vysílatelem nebo s jeho souhlasem poskytnuty prostředky k odkódování.

(4) Vysíláním díla podle odstavce 1 je i zpřístupňování díla současným, úplným a nezměněným přenosem vysílání díla rozhlasem nebo televizí, uskutečňuje-li je též vysílatel.

(5) Vysílání díla pomocí družice se uskutečňuje na území toho z členských států Evropské unie nebo toho ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, kde jsou signály nesoucí zvuky nebo obrazy a zvuky nebo jejich vyjádření určené k příjmu veřejností uvedeny pod vedením vysílatele a na jeho odpovědnost na nepřerušovaný sdělovací řetěz směrem na družici a od ní zpět k zemi.

(6) Pokud se vysílání pomocí družice uskutečňuje na území takového státu, který neposkytuje úroveň ochrany autorského práva alespoň srovnatelnou s ochranou podle tohoto zákona, považuje se vysílání pomocí družice za uskutečněné na území toho z členských států Evropské unie nebo toho ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, kde

a) je umístěna stanice, ze které jsou signály nesoucí zvuky nebo obrazy a zvuky nebo jejich vyjádření určené k příjmu veřejností přenášeny na družici, nebo

b) je usazen vysílatel, jestliže nejsou dány skutečnosti uvedené v písmenu a). Právo k vysílání pomocí družice lze uplatnit vůči osobě, která provozuje stanici podle písmene a), nebo vůči vysílateli podle písmene b).

(7) Pokud jsou signály nesoucí zvuky nebo obrazy a zvuky nebo jejich vyjádření určené k příjmu veřejností uvedeny na sdělovací řetěz směrem na družici a od ní zpět k zemi na území takového státu, který neposkytuje úroveň ochrany autorského práva alespoň srovnatelnou s ochranou podle tohoto zákona, a zároveň stanice, ze které je přenos uskutečňován, není na území některého z členských států Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, vysílání díla pomocí družice se považuje za uskutečněné na území toho z členských států Evropské unie nebo toho ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, kde má umístěny své řídicí orgány vysílatel, na jehož podnět se vysílání uskutečňuje. Práva podle tohoto zákona lze pak uplatnit vůči takovému vysílateli.

§ 22

Přenos rozhlasového nebo televizního vysílání

(1) Přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání díla se rozumí zpřístupňování díla současným, úplným a nezměněným přenosem vysílání díla rozhlasem nebo televizí bezdrátově nebo po drátě, uskutečňuje-li je jiná osoba než vysílatel takového vysílání.

(2) Kabelovým přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání díla je takový přenos rozhlasového nebo televizního vysílání díla podle odstavce 1, který se uskutečňuje po kabelu nebo mikrovlnným systémem. Ustanovení § 21 odst. 3 věty druhé platí obdobně.

§ 23

Provozování rozhlasového či televizního vysílání

Provozování rozhlasového či televizního vysílání díla se rozumí zpřístupňování díla vysílaného rozhlasem či televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu rozhlasového či televizního vysílání. Za provozování rozhlasového a televizního vysílání se podle § 18 odst. 3 nepovažuje zpřístupňování díla pacientům při poskytování zdravotních služeb ve zdravotnických zařízeních.

Pododdíl 2

Jiná majetková práva

§ 24

Právo na odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého

(1) Je-li originál díla uměleckého, který jeho autor převedl do vlastnictví jiné osoby, dále prodáván za kupní cenu, která činí 1 500 EUR a více, a jestliže

se takového prodeje jako prodávající, kupující nebo zprostředkovatel účastní provozovatel galerie, dražebník nebo jiná osoba, která soustavně obchoduje s uměleckými díly (dále jen „obchodník“), má autor v souvislosti s každým opětným (dalším) prodejem díla právo na odměnu stanovenou v příloze č. 1 k tomuto zákonu.

(2) Osobou povinnou platit odměnu podle odstavce 1 příslušnému kolektivnímu správci jsou prodávající a obchodník společně a nerozdílně. Kolektivní správce je povinen umožnit povinným osobám nahlížet do seznamu podle § 97c odst. 1.

(3) Originálem díla uměleckého podle odstavce 1 se rozumí výtvarné dílo, zejména obraz, kresba, malba, koláž, socha, rytina, litografie či jiná grafika, fotografie, tapiserie, keramika, sklo a autorský šperk, a to za předpokladu, že jsou zhotoveny samotným autorem nebo jde o rozmnoženiny, které se považují za originál uměleckého díla. Rozmnoženinami, které se považují za originál uměleckého díla, jsou také rozmnoženiny, které byly zhotoveny v omezeném počtu samotným autorem nebo pod jeho vedením a jsou očíslovány, podepsány nebo autorem jinak řádně prohlášeny za pravé. Právo na odměnu podle odstavce 1 se nevztahuje na díla architektonická vyjádřená stavbou, díla užitého umění, nesplňují-li znaky originálu uměleckého díla, a rukopisy skladatelů a spisovatelů.

(4) Právo na odměnu podle odstavce 1 se nevztahuje na první opětný prodej, pokud prodávající získal originál uměleckého díla přímo od autora méně než tři roky před takovým opětným prodejem a kupní cena originálu díla při opětném prodeji nepřesahuje 10 000 EUR.

(5) Pro účely uplatnění práva podle odstavce 1 a výpočtu příslušné odměny se kupní cenou rozumí cena bez daně z přidané hodnoty.

(6) Autor a kolektivní správce mají právo na jakoukoli informaci od obchodníka, která je nezbytná pro zajištění platby odměny podle odstavce 1, včetně údajů sloužících k identifikaci prodávajícího, a to po dobu tří let od uskutečnění prodeje. Údaje sloužící k identifikaci prodávajícího může kolektivní správce požadovat pouze v odůvodněných případech, zejména v případě zpochybnění prodeje, spornosti kupní ceny nebo neodvedení odměny obchodníkem, přičemž musí zajistit ochranu poskytnutých osobních údajů. Obchodník, který se podle odstavce 1 účastní prodeje originálu díla uměleckého, je povinen oznámit takový prodej příslušnému kolektivnímu správci nejpozději do konce měsíce ledna kalendářního roku následujícího po roce, v němž se prodej uskutečnil. Oznámení podle předcházející věty musí obsahovat specifikaci prodaných originálů uměleckých děl a informaci o kupní ceně. Odměna je splatná na základě vyúčtování kolektivního správce ve lhůtě, která nesmí být kratší než 30 dnů, nedohodnou-li se kolektivní správce a obchodník jinak.

§ 25

Právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu

- (1) U zveřejněných děl, která lze rozmnožovat
- a) pro osobní potřebu fyzické osoby či vlastní vnitřní potřebu právnické osoby či podnikající fyzické osoby (§ 30 a 30a) pomocí přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin na papír nebo podobný podklad, anebo
 - b) pro osobní potřebu fyzické osoby (§ 30) na podkladě zvukového, zvukově obrazového nebo jiného záznamu či rozhlasového nebo televizního vysílání jejich přenesením pomocí přístroje na nenahrané nosiče záznamu, - má autor právo na odměnu v souvislosti s takovým rozmnožováním díla.
- (2) Osobou povinnou platit příslušnému kolektivnímu správci odměnu podle odstavce 1 je
- a) výrobce přístrojů k zhotovování rozmnoženin záznamů, dovozce těchto přístrojů ze třetích zemí (dále jen „dovozce“) nebo příjemce těchto přístrojů z některého z členských států Evropské unie nebo z některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor (dále jen „příjemce“),
 - b) výrobce, dovozce nebo příjemce přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin,
 - c) výrobce, dovozce nebo příjemce nenahraných nosičů záznamů,
 - d) dopravce nebo zasílatel namísto osoby povinné podle písmen a) až c), pokud na písemnou výzvu příslušného kolektivního správce bez zbytečného odkladu nesdělí údaje potřebné pro určení totožnosti dovozce, příjemce nebo výrobce,
 - e) poskytovatel rozmnožovacích služeb za úplatu, pokud jde o tiskové rozmnoženiny (§ 30a); poskytovatelem rozmnožovacích služeb za úplatu je i ten, kdo za úplatu zpřístupní přístroj k zhotovování tiskových rozmnoženin.
- (3) Odměna, kterou jsou povinny platit osoby podle odstavce 2 písm. a) až d) v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu, přísluší autorovi při dovozu, přijetí nebo při prvním prodeji
- a) přístroje k zhotovování rozmnoženin záznamů,
 - b) přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin,
 - c) nenahraných nosičů záznamů.
- (4) Odměna, kterou je povinna platit osoba podle odstavce 2 písm. b), přísluší v závislosti na pravděpodobném počtu přístrojů určených k zhotovování tiskových rozmnoženin děl podle § 30a. Pro výpočet výše odměny z přístrojů určených k zhotovování tiskových rozmnoženin děl se pravděpodobný počet těchto přístrojů stanoví na 20%. Odměna se stanoví z průměrné ceny přístroje bez daně z přidané hodnoty.

(5) Odměna, kterou je povinna platit osoba podle odstavce 2 písm. e), přísluší v závislosti na pravděpodobném počtu zhotovených tiskových rozmnoženin děl podle § 30a. Pro výpočet výše odměny ze zhotovených tiskových rozmnoženin děl se použijí pravidla stanovená v bodech 6 a 7 přílohy č. 1 k tomuto zákonu.

(6) Osoby uvedené v odstavci 2 jsou povinny předkládat příslušnému kolektivnímu správci, vždy souhrnně za kalendářní pololetí, nejpozději však do konce následujícího kalendářního měsíce, informace o skutečnostech rozhodných pro výši odměny, zejména o druhu a počtu prodaných, dovezených nebo přijatých přístrojů k zhotovování rozmnoženin záznamů, přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin a nenahraných nosičů záznamů, jakož i o celkovém počtu tiskových rozmnoženin zhotovených na přístrojích pro poskytování rozmnožovacích služeb za úplatu.

(7) Ministerstvo kultury (dále jen „ministerstvo“) stanoví vyhláškou typy přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin a typy nenahraných nosičů záznamů, z nichž se platí odměna podle odstavce 1, a výši paušální odměny podle typu přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin a typu nenahraného nosiče záznamů. Vyhláškou dále stanoví typy přístrojů k zhotovování rozmnoženin záznamů, z nichž se platí odměna podle odstavce 1; výše této odměny je stanovena v příloze č. 1 k tomuto zákonu.

(8) Odměna se neplatí v případě vývozu nebo odeslání přístrojů uvedených v odstavci 3 písm. a) a b) za účelem jejich dalšího prodeje a vývozu nebo odeslání nenahraných nosičů záznamů za účelem jejich dalšího prodeje. Odměna se dále neplatí z přístrojů a nenahraných nosičů, budou-li v tuzemsku použity jen k rozmnožování děl na základě licenčních smluv osobami při jejich vlastní činnosti.

§ 25a

Právo na odměnu v souvislosti s pronájmem originálu nebo rozmnoženiny díla. Pokud autor poskytne licenci k pronájmu originálu nebo rozmnoženiny díla zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam výrobci takového záznamu, vzniká mu vůči osobě, která bude originál nebo rozmnoženinu takto zaznamenaného díla pronajímat, právo na přiměřenou odměnu; tohoto práva se nemůže vzdát.

Oddíl 4

Společná ustanovení pro majetková práva

§ 26

(1) Majetkových práv se autor nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná a nelze je postihnout výkonem rozhodnutí; to neplatí pro pohledávky z takových majetkových práv vzniklé.

- (2)** Majetková práva jsou předmětem dědictví. Zdědí-li majetková práva k dílu více dědiců, použije se na jejich vzájemné vztahy k dílu ustanovení § 8 odst. 3 a 4 obdobně. Zdědí-li takto majetková práva stát nebo státu majetková práva připadnou, vykonává je svým jménem Státní fond kultury České republiky,² a pokud jde o díla audiovizuální a díla audiovizuálně užitá, Státní fond kinematografie.³ Příjmy z výkonu majetkových práv státu vykonávaných těmito státními fondy jsou příjmy těchto státních fondů. Státní fondy uvedené ve větě třetí vedou jmenný seznam autorů, jejichž majetková práva stát zdědil nebo mu připadla, aktualizují jej za každý kalendářní rok a do 31. ledna následujícího kalendářního roku jej uveřejňují na svých internetových stránkách.
- (3)** Zanikne-li právnická osoba, která zdědila majetková práva k dílu, bez právního nástupce, připadají tato majetková práva státu. Ustanovení odstavce 2 věty druhé a třetí platí obdobně.
- (4)** Ustanovení tohoto zákona o autorovi platí, pokud nevyplývá z jejich povahy jinak, i pro jeho dědice, popřípadě pro stát, připadne-li mu dědictví podle odstavců 2 a 3.

Oddíl 5

Trvání majetkových práv

§ 27

- (1)** Majetková práva trvají, pokud není dále stanoveno jinak, po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti.
- (2)** Bylo-li dílo vytvořeno jako dílo spoluautorů, počítá se doba trvání majetkových práv od smrti spoluautora, který ostatní přežil.
- (3)** Majetková práva k dílu anonymnímu a pseudonymnímu trvají 70 let od oprávněného zveřejnění díla. Je-li pravé jméno autora díla anonymního nebo pseudonymního obecně známo nebo se autor takového díla veřejně prohlásí (§ 7 odst. 2) v průběhu doby podle věty první, řídí se trvání majetkových práv k takovému dílu podle odstavce 1, a jde-li o dílo spoluautorů, i podle odstavce 2. Ustanovení tohoto odstavce se použije i na kolektivní dílo (§ 59), s výjimkou případů, kdy autoři, kteří dílo jako takové vytvořili, jsou u díla nebo na díle při jeho zpřístupnění veřejnosti jako autoři označeni; v takových případech se trvání majetkových práv ke kolektivnímu dílu řídí ustanovením odstavce 1 nebo 2.
- (4)** U díla, u něhož není pro počítání doby trvání majetkových práv rozhodná smrt autora a které nebylo zveřejněno během 70 let od jeho vytvoření, majetková práva uplynutím této doby zanikají.

² Zákon č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky.

³ Zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizí).

(5) Doba trvání majetkových práv k dílu audiovizuálnímu se počítá od smrti poslední přeživší z následujících osob: režisér, autor scénáře, autor dialogů a skladatel hudby zvláště vytvořené pro užití v audiovizuálním díle.

(6) Doba trvání majetkových práv k hudebnímu dílu s textem, byla-li obě díla vytvořena pro účely užití ve spojení, končí, i když nejde o dílo spoluautorů (§ 8), 70 let od smrti poslední přeživší z následujících osob: autor textu a autor hudebního díla. Pro dílo hudebně dramatické se použije věta první obdobně.

(7) Je-li pro počítání doby trvání majetkových práv rozhodné zveřejnění díla a dílo se zveřejňuje po určitou dobu ve svazcích, dílech, na pokračování nebo v řadách, počítá se doba trvání majetkových práv pro každou takovou část díla samostatně.

(8) Doba trvání majetkových práv se počítá vždy od prvního dne roku následujícího po roce, v němž došlo k události rozhodné pro její počítání.

(9) Pro určení doby trvání majetkových práv k osiřelému dílu se použijí ustanovení odstavců 1 až 8 obdobně; pro dílo, jehož autor není určen, se použije odstavec 3 obdobně.

Oddíl 6

Osiřelé dílo

§ 27a

(1) Za osiřelé se považuje dílo podle § 2, není-li určen jeho autor, nebo i když je určen, není nalezen ani po provedení důsledného vyhledávání podle § 27b zaznamenaného způsobem stanoveným tímto zákonem.

(2) Přísluší-li právo autorské k dílu více než jednomu autorovi a nejsou-li určeni všichni autoři, nebo i když jsou určeni, nejsou nalezeni ani po provedení důsledného vyhledávání podle § 27b zaznamenaného způsobem stanoveným tímto zákonem, dílo se považuje za osiřelé, pokud jde o práva autorů, kteří nejsou určeni nebo nalezeni. Pokud jde o autory, kteří jsou určeni a nalezeni, použije se ve vztahu k jejich právům § 12.

(3) Za osiřelá se za splnění podmínek podle odstavce 1 považují všechna díla autora, není-li prokázán opak.

(4) Dílo se nepovažuje za osiřelé, odpadnou-li podmínky uvedené v odstavci 1. Dojde-li k užití osiřelého díla podle § 37a, ukončí autor status osiřelého díla písemným oznámením osobě, která dílo užíla v souladu s § 37a odst. 1. Tato osoba o ukončení statusu informuje písemně bez zbytečného odkladu příslušného kolektivního správce. Nedojde-li k takovému užití, je autor oprávněn ukončit status osiřelého díla tím, že písemně oznámí své autorství k dílu kolektivnímu správci, který vede příslušný seznam osiřelých děl podle tohoto zákona. Pokud jde o dílo uvedené v odstavci 2 větě první, použijí se věty první až čtvrtá obdobně.

(5) Díla uvedená v § 37a odst. 1 až 4, která se považují za osiřelá podle odstavců 1 až 4 v některém z členských států Evropské unie nebo v některém ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, se považují za osiřelá a mohou být užita podle § 37a ve všech členských státech Evropské unie a ve všech státech tvořících Evropský hospodářský prostor.

§ 27b

(1) Důsledné vyhledávání za účelem zjištění, zda je dílo osiřelým, se provede před užitím díla nahlédnutím do vhodných informačních zdrojů příslušných pro jednotlivé druhy děl s cílem určit nebo nalézt autora, a to v tom z členských států Evropské unie nebo v tom ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, kde bylo dílo poprvé vydáno nebo poprvé odvysíláno. V případě díla kinematografického nebo audiovizuálního, jehož výrobce má sídlo nebo obvyklé bydliště v některém z členských států Evropské unie nebo v některém ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, se důsledné vyhledávání provede v tom z členských států Evropské unie nebo v tom ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, kde má výrobce sídlo nebo obvyklé bydliště. V případech podle § 37a odst. 3 se důsledné vyhledávání provede v tom z členských států Evropské unie nebo v tom ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, kde je usazena osoba, která dílo zveřejnila.

(2) V případě, že existují důkazy naznačující, že významné informace o autorovi by mohly být nalezeny v jiných než v odstavci 1 uvedených státech, využijí se rovněž zdroje informací dostupné v těchto jiných státech.

(3) Seznam informačních zdrojů pro důsledné vyhledávání, do nichž musí být nahlédnuto, je stanoven v příloze č. 2 k tomuto zákonu.

Oddíl 7

Volné dílo

§ 28

Dílo, u kterého uplynula doba trvání majetkových práv, může každý bez dalšího volně užít; ustanovení odstavce 2 a § 11 odst. 5 věty první tím není dotčeno.

Díl 4

Výjimky a omezení práva autorského

Oddíl 1

Obecné ustanovení

§ 29

(1) Výjimky a omezení práva autorského lze uplatnit pouze ve zvláštních případech stanovených zákonem a pouze tehdy, pokud takové užití díla není

v rozporu s běžným způsobem užití díla a ani jím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora.

(2) Volná užití a zákonné licence, s výjimkou licence úřední a zpravodajské (§ 34), licence pro školní dílo (§ 35 odst. 3), licence pro rozmnoženiny díla z vlastních sbírek pro archivní a konzervační potřeby [§ 37 odst. 1 písm. a)], licence pro dočasné rozmnoženiny (§ 38a), licence pro fotografickou podobiznu (§ 38b) a licence pro nepodstatné vedlejší užití díla (§ 38c), se vztahují pouze na dílo zveřejněné.

Oddíl 2 Volná užití a zákonné licence

§ 30 Volná užití

(1) Za užití díla podle tohoto zákona se nepovažuje užití pro osobní potřebu fyzické osoby, jehož účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, nestanoví-li tento zákon jinak.

(2) Do práva autorského tak nezasahuje ten, kdo pro svou osobní potřebu zhotoví záznam, rozmnoženinu nebo napodobeninu díla.

(3) Nestanoví-li tento zákon dále jinak, užitím podle tohoto zákona je užití počítačového programu či elektronické databáze i pro osobní potřebu fyzické osoby či vlastní vnitřní potřebu právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby včetně zhotovení rozmnoženiny takových děl i pro takovou potřebu; stejně je užitím podle tohoto zákona zhotovení rozmnoženiny či napodobeniny díla architektonického stavbou i pro osobní potřebu fyzické osoby či vlastní vnitřní potřebu právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby (§ 30a) a pořízení záznamu audiovizuálního díla při jeho provozování ze záznamu nebo jeho přenosu (§ 20) i pro osobní potřebu fyzické osoby.

(4) Rozmnoženina nebo napodobenina díla výtvarného zhotovená pro osobní potřebu fyzické osoby podle odstavce 1 musí být jako taková vždy zřetelně označena.

(5) Rozmnoženina nebo napodobenina díla zhotovená pro osobní potřebu fyzické osoby podle odstavce 1 nesmí být použita k jinému než tam uvedenému účelu.

(6) Ustanovení § 25, 43 a 44 nejsou odstavcem 1 dotčena.

§ 30a Rozmnožování na papír nebo na podobný podklad

(1) Do práva autorského nezasahuje

a) fyzická osoba, která pro svou osobní potřebu,

b) právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, která pro svou vlastní vnitřní potřebu,

- c) ten, kdo na objednávku pro osobní potřebu fyzické osoby,
d) ten, kdo na objednávku pro vlastní vnitřní potřebu právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby zhotoví tiskovou rozmnoženinu díla na papír nebo podobný podklad fotografickou technikou nebo jiným postupem s podobnými účinky, s výjimkou případu, kdy jde o vydaný notový záznam díla hudebního či hudebně dramatického, a v případech podle písmen c) a d) řádně a včas platí odměnu podle § 25.
- (2)** Ustanovení § 30 odst. 4 až 6 se použijí obdobně.

§ 30b

Předvedení nebo oprava přístroje

Do práva autorského nezasahuje ten, kdo užije dílo v souvislosti s předvedením či opravou přístroje zákazníkovi v rozsahu k tomu nezbytném.

§ 31

Citace

- (1)** Do práva autorského nezasahuje ten, kdo
- a) užije v odůvodněné míře výňatky ze zveřejněných děl jiných autorů ve svém díle,
- b) užije výňatky z díla nebo drobná celá díla pro účely kritiky nebo recenze vztahující se k takovému dílu, vědecké či odborné tvorby a takové užití bude v souladu s poctivými zvyklostmi a v rozsahu vyžadovaném konkrétním účelem,
- c) užije dílo při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu, jejichž účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, a nepřesáhne rozsah odpovídající sledovanému účelu; vždy je však nutno uvést, je-li to možné, jméno autora, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a pramen.
- (2)** Do práva autorského nezasahuje ani ten, kdo výňatky z díla nebo drobná celá díla citovaná podle odstavce 1 písm. a) nebo b) dále užije; ustanovení odstavce 1 části věty za středníkem platí obdobně.

§ 32

Propagace výstavy uměleckých děl a jejich prodeje

(1) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo za účelem propagace výstavy nebo prodeje originálů či rozmnoženin uměleckých děl taková díla užije v rozsahu nezbytném pro propagaci takové akce, s výjimkou jakéhokoliv jiného užití k přímému nebo nepřímému hospodářskému nebo obchodnímu prospěchu.

Je-li to obvyklé, je nutno uvést jméno autora, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a pramen.

(2) V souladu s odstavcem 1 lze katalog vystavených děl dále užít.

§ 33

Užití díla umístěného na veřejném prostranství

(1) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo kresbou, malbou nebo grafikou, fotografií nebo filmem nebo jinak zaznamená nebo vyjádří dílo, které je trvale umístěno na náměstí, ulici, v parku, na veřejných cestách nebo na jiném veřejném prostranství; do autorského práva nezasahuje ani ten, kdo takto vyjádřené, zachycené nebo zaznamenané dílo dále užije. Je-li to možné, je nutno uvést jméno autora, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a umístění.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na pořízení rozmnoženiny či napodobeniny díla architektonického stavbou a na rozmnožování nebo rozšiřování díla formou trojrozměrné rozmnoženiny.

§ 34

Úřední a zpravodajská licence

Do práva autorského nezasahuje ten, kdo užije

- a)** v odůvodněné míře dílo na základě zákona pro účely veřejné bezpečnosti, pro soudní nebo správní řízení nebo k jinému úřednímu účelu nebo pro parlamentní jednání a pořízení zápisu o něm,
- b)** dílo ve spojitosti se zpravodajstvím týkajícím se aktuálních událostí, a to v rozsahu odpovídajícím informačnímu účelu,
- c)** v odpovídající míře dílo v periodickém tisku, televizním či rozhlasovém vysílání nebo jiném hromadném sdělovacím prostředku zpřístupňujícím zpravodajství o aktuálních věcech politických, hospodářských nebo náboženských, uveřejněné již v jiném hromadném sdělovacím prostředku nebo jeho překlad; takto převzaté dílo a jeho překlad lze i jinak užít; převzetí ani jiné následné užití podle tohoto ustanovení však není přípustné, je-li zapovězeno,
- d)** politický projev nebo úryvky veřejné přednášky nebo podobných děl v rozsahu odpovídajícím informativnímu účelu; právo autora na užití takových děl v souboru zůstává nedotčeno;

v případech podle písmen b) až d) je vždy nutno uvést jméno autora, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a pramen, ledaže je to v případech podle písmen b) a d) nemožné.

§ 35

Užití díla v rámci občanských či náboženských obřadů nebo v rámci úředních akcí pořádaných orgány veřejné správy, v rámci školních představení a užití díla školního

(1) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu užije dílo při občanských či náboženských obřadech nebo při úředních akcích pořádaných orgány veřejné správy.

(2) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu užije dílo při školních představeních, v nichž účinkují výlučně žáci, studenti nebo učitelé školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

(4) Ustanovení § 31 odst. 1 části věty za středníkem se pro odstavce 1 až 3 použije přiměřeně.

§ 36

Omezení práva autorského k dílu soubornému

Do práva autorského k dílu soubornému, které je databází, nezasahuje oprávněný uživatel souborného díla, užívá-li takové dílo za účelem přístupu k jeho obsahu a pro běžné využívání jeho obsahu.

§ 37

Knihovní licence

(1) Do práva autorského nezasahuje knihovna, archiv, muzeum, galerie, škola, vysoká škola a jiné nevýdělečné školské a vzdělávací zařízení⁴,

⁴ Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

- a) zhotoví-li rozmnoženinu díla, která neslouží k přímému nebo nepřímému hospodářskému nebo obchodnímu účelu, pro své archivní a konzervační potřeby, a to v počtech a formátech nezbytných pro trvalé uchování díla,
 - b) zhotoví-li rozmnoženinu díla, jehož rozmnoženina byla poškozena nebo ztracena, a o němž lze na základě rozumně vynaloženého úsilí zjistit, že není nabízeno k prodeji, nebo tiskovou rozmnoženinu malé části díla, jež byla poškozena nebo ztracena; takovou oprávněně zhotovenou rozmnoženinu může také podle odstavce 2 půjčovat,
 - c) zpřístupňuje-li dílo, včetně zhotovení jeho rozmnoženiny nezbytné pro takové zpřístupnění, které je součástí jeho sbírek a jehož užití není předmětem prodejních nebo licenčních podmínek, s výjimkou sdělování díla způsobem uvedeným v § 18 odst. 2, jednotlivcům ze strany veřejnosti prostřednictvím k tomu určených technických zařízení umístěných v jeho objektech, a to výhradně pro účely výzkumu nebo soukromého studia takových osob, a zamezí-li takovým osobám zhotovit rozmnoženinu díla; ustanovení § 30a odst. 1 písm. c) a d) tím nejsou dotčena,
 - d) půjčuje-li originály nebo rozmnoženiny obhájených bakalářských, diplomových, rigorózních, disertačních a habilitačních prací na místě samém, a to výhradně pro účely výzkumu nebo soukromého studia, pokud takové užití autor nevyloučil.
- (2)** Do práva autorského nezasahuje osoba uvedená v odstavci 1, půjčuje-li originály nebo rozmnoženiny vydaných děl, je-li zaplácena odměna, která přísluší autorům od osoby a ve výši stanovené v příloze č. 1 k tomuto zákonu. Právo na odměnu autor nemá v případě půjčování zveřejněných děl podle tohoto odstavce na místě samém, nebo půjčují-li originály nebo rozmnoženiny vydaných děl školní knihovny a knihovny vysokých škol, Národní knihovna České republiky (dále jen „Národní knihovna“), Moravská zemská knihovna v Brně, Národní technická knihovna, Národní lékařská knihovna, Národní pedagogická knihovna Komenského, Knihovna Ústavu zemědělských a potravinářských informací, Knihovna Národního filmového archivu a Parlamentní knihovna České republiky.
- (3)** Odstavec 2 se nepoužije pro rozmnoženiny děl zaznamenaných na zvukové, zvukově obrazové nebo jiné záznamy, jejichž užití je předmětem prodejních nebo licenčních podmínek, ledaže jde o půjčování na místě samém nebo o hmotnou rozmnoženinu záznamu, která je příslušenstvím hmotné rozmnoženiny díla. Osoba uvedená v odstavci 1 je povinna při půjčování na místě samém zamezit možnosti pořízení rozmnoženiny takového záznamu.
- (4)** Do práva autorského nezasahuje osoba uvedená v odstavci 1, která za účelem nabídky k půjčení a zpřístupnění obsahu svých sbírek užije rozmnoženinu díla či jeho části obsažené na obálce, případně včetně tematického obsahu díla v katalogu sbírek; tento katalog sbírek může také zpřístupňovat veřejnosti, zamezí-li zhotovení rozmnoženiny výtvarného díla, která by mohla být užita

k přímému či nepřímému hospodářskému nebo obchodnímu účelu. Osoba uvedená v odstavci 1 je vždy povinna v katalogu sbírek uvést jméno autora, je-li to možné a nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost.

(5) Osoba uvedená v odstavci 1 je povinna předkládat příslušnému kolektivnímu správci na jeho žádost vždy souhrnně za kalendářní rok nejpozději do konce následujícího kalendářního měsíce informace o počtu uskutečněných výpůjček, a lze-li to po ní spravedlivě požadovat, informace nezbytné pro rozúčtování odměn kolektivním správcem.

§ 37a

Licence pro určitá užití osiřelého díla

(1) Do práva autorského nezasahuje osoba uvedená v § 37 odst. 1, která výhradně k dosažení cílů souvisejících s jejím posláním ve veřejném zájmu

a) rozmnožuje pro účely digitalizace, zpřístupnění způsobem uvedeným v § 18 odst. 2, indexace, katalogizace, uchovávání nebo obnovy osiřelé dílo v podobě knihy, časopisu, novin nebo jiné písemnosti nebo osiřelé dílo kinematografické nebo audiovizuální a jde o dílo, které je součástí jejich sbírek nebo archivu, nebo **b)** zpřístupňuje dílo podle písmene a) způsobem uvedeným v § 18 odst. 2.

(2) Do práva autorského nezasahuje provozovatel vysílání ze zákona, který výhradně k dosažení cílů souvisejících s jeho posláním ve veřejném zájmu

a) rozmnožuje pro účely digitalizace, zpřístupnění způsobem uvedeným v § 18 odst. 2, indexace, katalogizace, uchovávání nebo obnovy osiřelé dílo kinematografické nebo audiovizuální a jde o dílo, které je obsaženo v jeho archivu a bylo jím nebo z jeho podnětu vyrobeno před 31. prosincem 2002, nebo

b) zpřístupňuje dílo podle písmene a) způsobem uvedeným v § 18 odst. 2.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se vztahují na dílo, které bylo poprvé vydáno, nebo, nebylo-li vydáno, poprvé odvysíláno v některém z členských států Evropské unie nebo v některém ze států tvořících Evropský hospodářský prostor. Nedošlo-li k takovému vydání nebo odvysílání a dílo bylo zveřejněno osobou uvedenou v odstavci 1 nebo 2 se souhlasem autora, vztahují se na ně tato ustanovení, lze-li rozumně předpokládat, že by autor proti jeho užití podle odstavců 1 a 2 neměl námitek.

(4) Ustanovení odstavců 1 a 2 se vztahují rovněž na díla vložená nebo začleněná do osiřelého díla nebo tvořící jeho nedílnou součást.

(5) Při užití osiřelého díla způsobem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 lze vytvářet příjmy výlučně za účelem pokrytí nákladů, které vzniknou v souvislosti s digitalizací osiřelých děl a jejich zpřístupněním veřejnosti.

(6) Za účelem zjištění, zda je dílo osiřelým, zajistí osoba uvedená v odstavci

1 nebo 2 důsledné vyhledávání podle § 27b a bude uchovávat záznamy o jeho provedení.

(7) Při každém užití osiřelého díla je osoba uvedená v odstavci 1 nebo 2 povinna uvádět jméno jeho autora, byl-li určen.

(8) Osoby uvedené v odstavcích 1 a 2 jsou povinny bez zbytečného odkladu poskytnout ministerstvu v písemné formě

a) výsledky každého svého důsledného vyhledávání, na jehož základě dospěly k závěru, že určité dílo se považuje za osiřelé,

b) informace o užití podle odstavce 1 nebo 2,

c) informace o jakékoli změně statusu osiřelého díla, které tyto osoby užily nebo užívají podle odstavce 1 nebo 2,

d) své kontaktní údaje.

(9) Ministerstvo výsledky a informace, které obdrží podle odstavce 8, předá bez zbytečného odkladu Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu⁵.

(10) Autor, který ukončil status osiřelého díla podle § 27a odst. 4, má právo na odměnu vůči osobě, která dotčené dílo užila podle odstavce 1 nebo 2. Při určení výše odměny se přihlédne k účelu a okolnostem užití díla, jakož i k rozsahu újmy způsobené autorovi tímto užitím.

(11) Právo na odměnu podle odstavce 10 se řídí právním řádem státu, ve kterém je usazena osoba povinná k placení této odměny.

§ 38

Licence pro osoby se zdravotním postižením

(1) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo

a) výhradně pro potřeby osob se zdravotním postižením, v rozsahu odpovídajícím jejich zdravotnímu postižení a nikoliv za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu zhotoví nebo dá zhotovit rozmnoženinu díla; takto zhotovená rozmnoženina díla jím může být také rozšiřována a sdělována, pokud se tak neděje za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu,

b) výhradně pro potřeby osob se zrakovým nebo sluchovým postižením a nikoliv za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu opatří rozmnoženinu zvukově obrazového záznamu audiovizuálního díla slovním vyjádřením obrazové složky nebo doplněním obrazových nebo textových prostředků nezbytných ke zpřístupnění díla těmto osobám; takto doplněné audiovizuální dílo

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 386/2012 ze dne 19. dubna 2012, kterým se Úřadu pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a průmyslové vzory) svěřují úkoly související s prosazováním práv duševního vlastnictví, včetně sdružování zástupců veřejného a soukromého sektoru v podobě Evropského střediska pro sledování porušování práv duševního vlastnictví.

jím může být také rozmnožováno, rozšiřováno a sdělováno, neděje-li se tak za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu.

(2) Odstavec 1 se vztahuje na dílo audiovizuální pouze v případě, bylo-li vydáno.

(3) Do práva autorského nezasahuje osoba, která provozuje televizní vysílání a v souladu se zákonem vysílá pořad⁶ doplněný zvukovým popisem, jenž slouží ke zpřístupnění pořadu osobám se zrakovým postižením, pokud tato služba není zpoplatněna, nebo neděje-li se tak za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu.

(4) Do práva autorského nezasahuje také osoba uvedená v § 37 odst. 1, půjčuje-li originály či rozmnoženiny vydaných děl pro potřeby osob se zdravotním postižením v souvislosti s jejich postižením.

(5) Ustanovení § 30 odst. 5 se použije přiměřeně.

§ 38a

Licence pro dočasné rozmnoženiny

(1) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo provádí dočasné úkony rozmnožování děl, které jsou pomíjivé nebo podružné, tvoří nedílnou a nezbytnou součást technologického procesu, nemají žádný samostatný hospodářský význam a jejich jediným účelem je umožnit

a) přenos díla počítačovou nebo obdobnou sítí mezi třetími stranami uskutečněný zprostředkovatelem, nebo

b) oprávněné užití díla.

(2) Udělí-li autor smlouvou oprávnění k vysílání díla, nezasahuje do jeho autorského práva rozhlasový nebo televizní vysílatel, který zhotoví dočasný záznam díla svými vlastními prostředky a pro své vlastní vysílání.

§ 38b

Licence pro fotografickou podobiznu

Do práva autorského nezasahuje ten, kdo zhotoví rozmnoženinu díla fotografického, které je jeho podobiznou a které si úplatně objednal; takto pořízenou rozmnoženinu může zobrazená osoba i nevýdělečně užít, není-li takové užití zapovězeno.

§ 38c

Nepodstatné vedlejší užití díla

Do práva autorského nezasahuje ten, kdo náhodně užije dílo v souvislosti se zamýšleným hlavním užitím jiného díla nebo prvku.

⁶ § 2 odst. 1 písm. l) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 38d

Licence k dílům užitého umění a dílům architektonickým

Do práva autorského nezasahuje ten, kdo

- a) pronajímá, půjčuje nebo vystavuje originál nebo rozmnoženinu díla užitého umění vyjádřeného v užitné podobě nebo architektonické dílo vyjádřené stavbou,
- b) architektonické dílo vyjádřené stavbou, výkresem nebo plánem užije pro účely udržovacích prací anebo změny dokončené stavby v míře nezbytně nutné a při zachování hodnoty architektonického díla; je-li to opodstatněné významem architektonického díla a lze-li to na něm spravedlivě požadovat, je povinen předem uvědomit o svém úmyslu autora a na vyžádání mu poskytnout dokumentaci stavby včetně vyobrazení, vystihující stav před provedením změn.

§ 38e

Licence pro sociální zařízení

Do práva autorského nezasahuje také poskytovatel zdravotních služeb nebo sociální zařízení, kteří nebyli zřízeni nebo založeni za účelem dosažení zisku, zejména nemocnice a věznice, které zhotoví záznam vysílaných děl a takto zaznamenaná díla provozuje osobám umístěným v těchto zařízeních v rozsahu odpovídajícím účelu této licence. Právo na odměnu podle § 25 není dotčeno.

§ 38f

Licence pro společné domovní antény

Do práva autorského nezasahuje ten, kdo umožňuje příjem současného, úplného a nezměněného rozhlasového nebo televizního vysílání na přijímačích téže budovy, popřípadě komplexu budov k sobě prostorově nebo funkčně příslušejících, pomocí společných domovních antén za podmínky, že je umožněn příjem pouze zemského nebo satelitního vysílání a společný příjem není využíván za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu.

§ 38g

Licence pro karikaturu a parodii

Do práva autorského nezasahuje ten, kdo užije dílo pro účely karikatury nebo parodie.

§ 39

Užití originálu nebo rozmnoženiny díla výtvarného, fotografie nebo díla vyjádřeného postupem podobným fotografií jeho vystavením

Do práva autorského nezasahuje vlastník ani osoba, která si od vlastníka vypůjčí originál či rozmnoženinu díla výtvarného, fotografie nebo díla vyjádřeného postupem podobným fotografii, vystavuje-li takové dílo nebo je k vystavení bezplatně poskytne, ledaže to autor při převodu vlastnictví k takovému originálu nebo takové rozmnoženině zapověděl a vlastníkovi nebo vypůjčitelovi to bylo známo nebo známo být muselo, zejména proto, že zapovězení je zapsáno v seznamu vedeném za tím účelem kolektivním správcem.

Díl 5 Ochrana práva autorského § 40

(1) Autor, do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah, může se domáhat zejména

- a)** určení svého autorství,
- b)** zákazu ohrožení svého práva, včetně hrozícího opakování, nebo neoprávněného zásahu do svého práva, zejména zákazu neoprávněné výroby, neoprávněného obchodního odbytu, neoprávněného dovozu nebo vývozu originálu nebo rozmnoženiny či napodobeniny díla, neoprávněného sdělování díla veřejnosti, jakož i neoprávněné propagace, včetně inzerce a jiné reklamy,
- c)** sdělení údajů o způsobu a rozsahu neoprávněného užití, o původu neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla, o způsobu a rozsahu jejího neoprávněného užití, o její ceně, o ceně služby, která s neoprávněným užitím díla souvisí, a o osobách, které se neoprávněného užití díla účastní, včetně osob, kterým byly předmětné rozmnoženiny či napodobeniny díla určeny za účelem jejich poskytnutí třetí osobě, a rovněž informací o skutečnostech rozhodných pro výši odměny podle § 24 a 25; práva na informace podle tohoto ustanovení se autor může domáhat vůči osobě, která do jeho práva neoprávněně zasáhla nebo je neoprávněně ohrozila, a dále zejména vůči osobě, která
 - 1.** má nebo měla v držení neoprávněně zhotovenou rozmnoženinu či napodobeninu díla za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu,
 - 2.** využívá nebo využívala za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu službu, která neoprávněně zasahuje nebo zasahovala do práva autora nebo je neoprávněně ohrožuje nebo ohrožovala,
 - 3.** poskytuje nebo poskytovala za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu službu užívanou při činnostech, které neoprávněně zasahují do práva autora nebo je neoprávněně ohrožují,
 - 4.** byla označena osobou uvedenou v bodě 1, 2 nebo 3 jako osoba, která se účastní pořízení, výroby nebo distribuce rozmnoženiny či napodobeniny díla

anebo poskytování služeb, které neoprávněně zasahují do práva autora nebo je neoprávněně ohrožují, nebo

5. je osobou povinnou podle § 24 odst. 6 nebo § 25 odst. 2,

d) odstranění následků zásahu do práva, zejména

1. stažením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2 z obchodování nebo jiného užití,

2. stažením z obchodování a zničením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2,

3. zničením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2,

4. zničením nebo odstraněním materiálů a nástrojů použitých výlučně nebo převážně k výrobě neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2,

e) poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu, zejména

1. omluvou,

2. zadostiučiněním v penězích, pokud by se přiznání jiného zadostiučinění nejevilo postačujícím; výši peněžitého zadostiučinění určí soud, který přihlédne zejména k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k zásahu do práva došlo; tím není vyloučena dohoda o narovnání,

f) zákazu poskytování služby, kterou využívají třetí osoby k porušování nebo ohrožování práva autora.

(2) Opatření podle odstavce 1 písm. d) musí být přiměřené závažnosti porušení práva a musí být přihlédnuto k zájmům třetích osob, zejména spotřebitelů a osob jednajících v dobré víře.

(3) Autorovi, jehož návrhu bylo vyhověno, může soud přiznat v rozsudku právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl, a podle okolností určit i rozsah, formu a způsob uveřejnění.

(4) Právo na náhradu škody a na vydání bezdůvodného obohacení podle zvláštních právních předpisů zůstává nedotčeno; místo skutečně ušlého zisku se autor může domáhat náhrady ušlého zisku ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem. Výše bezdůvodného obohacení vzniklého na straně toho, kdo neoprávněně nakládal s dílem, aniž by k tomu získal potřebnou licenci, činí dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem.

§ 41

Domáhat se nároků podle § 40 odst. 1 písm. b) až d) a f) a § 40 odst. 3 a 4 je oprávněna namísto autora osoba, která smluvně nabyla výhradní oprávnění

k výkonu práva dílo užít, nebo které je výkon tohoto oprávnění svěřen zákonem; nároku na přiměřené zadostiučinění k odčinění nemajetkové újmy se tato osoba může domáhat pouze za zásah do majetkových práv autorských. Právo autora domáhat se nároku na přiměřené zadostiučinění k odčinění nemajetkové újmy způsobené zásahem do osobnostních práv autorských, jakož i nároku podle § 40 odst. 3 zůstává nedotčeno.

§ 42

(1) Autor může požadovat od celních orgánů a orgánů vykonávajících státní statistickou službu informace o obsahu a rozsahu dovozu nebo přijetí zboží, které

- a)** je rozmnoženinou jeho díla nebo zvukovým, zvukově obrazovým nebo jiným záznamem takového díla,
 - b)** má k pořízení takové rozmnoženiny sloužit jako nosič (nenahraný nosič),
 - c)** je přístrojem k zhotovení zvukových, zvukově obrazových nebo jiných záznamů nebo tiskové rozmnoženiny, anebo
 - d)** je zařízením, výrobkem nebo součástíkou podle § 43 odst. 2,
- a nahlížet do celních a statistických dokumentů v rozsahu nezbytném k tomu, aby zjistil, zda dovoz nebo přijetí takového zboží k užití na území celé České republiky jsou oprávněné podle tohoto zákona, nebo aby zjistil údaje rozhodné pro uplatnění práv z tohoto zákona vyplývajících.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně i při vývozu nebo při odeslání zboží.

(3) Informace podle odstavců 1 a 2 může požadovat také příslušný kolektivní správce, jakož i právnická osoba oprávněná hájit zájmy autorů, nebo osoby, kterým ze zákona přísluší oprávnění k výkonu majetkových práv k dílu (§ 58) nebo ze smlouvy výhradní oprávnění.

§ 43

(1) Do práva autorského neoprávněně zasahuje ten, kdo obchází nebo jinak maří účinné technické prostředky ochrany práv podle tohoto zákona.

(2) Do práva autorského neoprávněně zasahuje také ten, kdo vyrábí, dováží, přijímá, rozšiřuje, prodává, pronajímá, propaguje prodej nebo pronájem nebo drží k obchodnímu účelu zařízení, výrobky nebo součástky nebo poskytuje služby, které

- a)** jsou za účelem obcházení účinných technických prostředků nabízeny, propagovány nebo uváděny na trh,
- b)** mají vedle obcházení účinných technických prostředků jen omezený obchodně významný účel nebo jiné užití, nebo
- c)** jsou určeny, vyráběny, upravovány nebo prováděny především s cílem umožnit nebo usnadnit obcházení účinných technických prostředků.

(3) Účinnými technickými prostředky podle tohoto zákona se rozumí jakákoli technologie, zařízení nebo součástka, která je při své obvyklé funkci určena k tomu, aby zabraňovala nebo omezovala takové úkony ve vztahu k dílům, ke kterým autor neudělil oprávnění, jestliže užití díla může autor kontrolovat uplatněním kontroly přístupu nebo ochranného procesu jako je šifrování, kódování nebo jiná úprava díla nebo uplatněním kontrolního mechanismu rozmnožování.

(4) Právní ochranou podle odstavce 1 nejsou dotčena ustanovení § 30a, § 31 odst. 1 písm. b), § 34 písm. a), § 37 odst. 1 písm. a) a b), § 38, § 38a odst. 2 a § 38e v rozsahu nezbytném k využití výjimky. Autor, který pro své dílo použil technické prostředky podle odstavce 3, je povinen zpřístupnit své dílo oprávněným uživatelům v rozsahu nezbytném ke splnění účelu uvedeného užití díla. Autor může zpřístupnit své dílo, pro které použil technické prostředky podle odstavce 3, i v případě zhotovení záznamu svého díla pro osobní potřebu podle § 30; to nebrání autorovi, aby přijal odpovídající opatření týkající se počtu takových rozmnoženin.

(5) Ustanovení odstavce 4 se nevztahuje na dílo, které bylo autorem či s jeho souhlasem zpřístupněno veřejnosti způsobem podle § 18 odst. 2.

(6) Technické prostředky ke splnění povinností podle odstavce 4 používané autorem dobrovolně nebo na základě dohod požívají ochrany podle odstavců 1 až 3.

§ 44

(1) Do práva autorského zasahuje též ten, kdo bez svolení autora způsobuje, umožňuje, usnadňuje nebo zastírá porušování práva autorského tím, že
a) odstraňuje nebo mění jakoukoli elektronickou informaci o správě práv k dílu, nebo

b) rozšiřuje, dovází nebo přijímá za účelem rozšiřování, vysílá nebo sděluje veřejnosti, a to i způsobem podle § 18 odst. 2, dílo, ze kterého byla informace o správě práv nedovoleně odstraněna nebo změněna.

(2) Informací o správě práv k dílu podle odstavce 1 je jakákoli informace určená autorem, která identifikuje dílo, autora nebo jiného nositele práva, nebo informace o způsobech a podmínkách užití díla a jakákoli čísla nebo kódy, které takovou informaci představují. Totéž platí i pro informaci, která je připojena k rozmnoženině díla nebo se objevuje v souvislosti se sdělováním díla veřejnosti.

§ 45

Do práva autorského neoprávněně zasahuje též ten, kdo pro své dílo používá názvu nebo vnější úpravy již použitých po právu jiným autorem pro dílo téhož druhu, jestliže by to mohlo vyvolat nebezpečí záměny obou děl, pokud nevyplývá z povahy díla nebo jeho určení jinak.

Díl 7 Zvláštní ustanovení o některých dílech

§ 58 Zaměstnanecké dílo

(1) Není-li sjednáno jinak, zaměstnavatel vykonává svým jménem a na svůj účet autorova majetková práva k dílu, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního nebo služebního vztahu. Takové dílo je zaměstnaneckým dílem. Zaměstnavatel může právo výkonu podle věty první postoupit třetí osobě pouze se svolením autora, ledaže se tak děje v případě převodu obchodního závodu. Má se za to, že takové svolení je neodvolatelné a vztahuje se i ke všem případným dalším postoupením. Třetí osoba, které bylo právo výkonu postoupeno, se pak pro účely tohoto zákona považuje za zaměstnavatele.

(2) Smrtí nebo zánikem zaměstnavatele, který byl oprávněn vykonávat majetková práva k zaměstnaneckému dílu a který nemá právního nástupce, nabývá oprávnění k výkonu těchto práv autor.

(3) Nevkonává-li zaměstnavatel majetková práva k zaměstnaneckému dílu vůbec nebo je vykonává nedostatečně, má autor právo požadovat, aby mu zaměstnavatel za obvyklých podmínek poskytl licenci, ledaže existuje na straně zaměstnavatele závažný důvod k jejímu odmítnutí.

(4) Autorova osobnostní práva k zaměstnaneckému dílu zůstávají nedotčena. Vykonává-li zaměstnavatel majetková práva k zaměstnaneckému dílu, má se za to, že autor svolil ke zveřejnění, úpravám, zpracování včetně překladu, spojení s jiným dílem, zařazení do díla souborného, jakož i k tomu, aby uváděl zaměstnanecké dílo na veřejnost pod svým jménem, ledaže je sjednáno jinak.

(5) Není-li sjednáno jinak, má se za to, že autor udělil zaměstnavateli svolení k dokončení svého nehotového zaměstnaneckého díla pro případ, že jeho právní vztah k zaměstnavateli skončí dříve, než dílo dokončí, jakož i pro případ, že budou existovat důvodné obavy, že zaměstnanec dílo nedokončí řádně nebo včas v souladu s potřebami zaměstnavatele.

(6) Není-li sjednáno jinak, má autor zaměstnaneckého díla vůči zaměstnavateli právo na přiměřenou dodatečnou odměnu, jestliže se mzda nebo jiná odměna vyplacená autorovi zaměstnavatelem dostane do zjevného nepoměru k zisku z využití práv k zaměstnaneckému dílu a významu takového díla pro dosažení takového zisku; toto ustanovení se nepoužije na díla uvedená v odstavci 7, ať jsou díly zaměstnaneckými, či se za ně považují, ledaže je sjednáno jinak.

(7) Počítačové programy a databáze, jakož i kartografická díla, která nejsou kolektivními díly, se považují za zaměstnanecká díla i tehdy, byla-li autorem vytvořena na objednávku; objednatel se v takovém případě považuje za zaměstnavatele. Ustanovení § 61 se na tato díla nevztahuje.

(8) Práva a povinnosti podle odstavců 1 až 6 zůstávají skončením právního vztahu podle odstavce 1, popřípadě podle odstavce 7 nedotčena.

(9) V případě agenturního zaměstnání⁷ se pro účely tohoto ustanovení za zaměstnavatele považuje zaměstnavatel, u kterého zaměstnanec agentury práce dočasně vykonává práci podle pracovní smlouvy nebo dohody o pracovní činnosti, není-li mezi agenturou práce a takovým zaměstnavatelem dohodnuto jinak.

(10) Odstavce 1 až 6 a 8 se použijí obdobně pro díla vytvořená ke splnění povinností vyplývajících ze vztahu mezi právnickou osobou a autorem, který je členem jejího statutárního nebo jiného voleného nebo jmenovaného orgánu; tato právnická osoba se v takovém případě považuje za zaměstnavatele. Ustanovení § 61 se na takto vzniklá díla nepoužije.

§ 59

Kolektivní dílo

(1) Kolektivním dílem je dílo, na jehož tvorbě se podílí více autorů, které je vytvářeno z podnětu a pod vedením fyzické nebo právnické osoby a uváděno na veřejnost pod jejím jménem, přičemž příspěvky zahrnuté do takového díla nejsou schopny samostatného užití.

(2) Kolektivní díla se považují za zaměstnanecká díla podle § 58 i tehdy, byla-li vytvořena na objednávku; objednatel se v takovém případě považuje za zaměstnavatele. Ustanovení § 61 se na tato díla nevztahuje.

(3) Dílo audiovizuální a díla audiovizuálně užitá nejsou dílem kolektivním.

§ 60

Školní dílo

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez závažného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

⁷ Zákoník práce.

§ 61

Dílo vytvořené na objednávku a soutěžní dílo

- (1)** Je-li dílo autorem vytvořené na základě smlouvy o dílo (dílo vytvořené na objednávku), platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícímu ze smlouvy, není-li sjednáno jinak. K užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy, nevyplývá-li z tohoto zákona jinak.
- (2)** Není-li sjednáno jinak, autor může dílo vytvořené na objednávku užít a poskytnout licenci jinému, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy objednatele.
- (3)** Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně pro dílo vytvořené autorem jako soutěžícím ve veřejné soutěži (soutěžní dílo).

Dílo audiovizuální

§ 62

Obecná ustanovení

- (1)** Audiovizuálním dílem je dílo vytvořené uspořádáním děl audiovizuálně užitých, ať již zpracovaných, či nezpracovaných, které sestává z řady zaznamenaných spolu souvisejících obrazů, vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázených zvukem, či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem.
- (2)** Zpracovat dílo a zařadit je do díla audiovizuálního lze jen se svolením autora.

§ 63

Autor audiovizuálního díla

- (1)** Autorem audiovizuálního díla je jeho režisér. Tím nejsou dotčena práva autorů děl audiovizuálně užitých.
 - (2)** Má se za to, že prohlášení o audiovizuálním díle a o právech k takovému dílu, včetně práv týkajících se jeho užití, zapsané v rejstříku audiovizuálních děl vedeném podle mezinárodní smlouvy, je pravdivé, není-li prokázán opak; to neplatí v případech, kdy prohlášení nemůže být platné podle tohoto zákona nebo kdy je v rozporu s jiným prohlášením v takovém rejstříku.
 - (3)** Není-li sjednáno jinak, platí pro případ, že autor audiovizuálního díla udělil výrobci prvotního záznamu audiovizuálního díla písemnou smlouvou oprávnění zaznamenat je na prvotní záznam, že
- a)** tomuto výrobci poskytl i výhradní a neomezenou licenci k užití audiovizuálního díla ve znění původním, dabovaném i opatřeném titulky, jakož i k užití fotografií vytvořených v souvislosti s pořízením prvotního záznamu, a to s možností poskytnout oprávnění tvořící součást takové licence zcela nebo zčásti třetí osobě, a že

b) se s tímto výrobcem dohodl na odměně ve výši, která je v době uzavření smlouvy za smluvních podmínek obdobných obsahu této smlouvy pro takový druh díla obvyklá.

(4) Pro vztah mezi autorem audiovizuálního díla a výrobcem prvotního záznamu audiovizuálního díla se ustanovení o odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora podle občanského zákoníku⁸ nepoužije, ledaže je sjednáno jinak; ustanovení § 58 odst. 4 se použije přiměřeně a ustanovení § 58 odst. 5 platí obdobně.

§ 64

Díla audiovizuálně užitá

(1) Dílem audiovizuálně užitým je jakékoli dílo zařazené do díla audiovizuálního.

(2) Není-li sjednáno jinak, platí pro případ, že autor díla audiovizuálně užitého, s výjimkou díla hudebního, udělil výrobcí prvotního záznamu audiovizuálního díla písemnou smlouvou oprávnění k zařazení díla do díla audiovizuálního, že tomuto výrobcí

a) udělil svolení dílo beze změny nebo po zpracování či jiné změně zařadit do díla audiovizuálního, zaznamenat je pro prvotní záznam takového audiovizuálního díla, jakož i dabovat je a opatřit je titulky, že

b) mu poskytl i výhradní a neomezenou licenci k užití svého díla při užití audiovizuálního díla, jakož i fotografií vytvořených v souvislosti s pořízením prvotního záznamu, a to s možností oprávnění tvořící součást takové licence zcela nebo zčásti poskytnout třetí osobě, a že

c) se s ním dohodl na odměně ve výši, která je v době uzavření smlouvy za smluvních podmínek obdobných obsahu této smlouvy pro takový druh díla obvyklá.

(3) Není-li sjednáno jinak, může autor díla audiovizuálně užitého podle odstavce 2 udělit svolení k zařazení takového díla do jiného díla audiovizuálního či zařadit je do takového díla sám až po uplynutí deseti let od udělení svolení podle odstavce 2.

(4) Ustanovení § 63 odst. 4 platí obdobně.

Počítačové programy

§ 65

Obecná ustanovení

(1) Počítačový program, bez ohledu na formu jeho vyjádření, včetně přípravných koncepčních materiálů, je chráněn jako dílo literární, nevyplyvá-li z tohoto zákona jinak.

⁸ § 2382 občanského zákoníku.

(2) Myšlenky a principy, na nichž je založen jakýkoli prvek počítačového programu, včetně těch, které jsou podkladem jeho propojení s jiným programem, nejsou podle tohoto zákona chráněny.

§ 66

Omezení rozsahu práv autora k počítačovému programu

(1) Do práva autorského nezasahuje oprávněný uživatel rozmnoženiny počítačového programu, jestliže

- a)** rozmnožuje, překládá, zpracovává, upravuje či jinak mění počítačový program, je-li to nezbytné k využití oprávněně nabyté rozmnoženiny počítačového programu, činí-li tak při zavedení a provozu počítačového programu nebo opravuje-li chyby počítačového programu,
- b)** jinak rozmnožuje, překládá, zpracovává, upravuje či jinak mění počítačový program, je-li to nezbytné k využití oprávněně nabyté rozmnoženiny počítačového programu v souladu s jeho určením, není-li dohodnuto jinak,
- c)** zhotoví si záložní rozmnoženinu počítačového programu, je-li nezbytná pro jeho užívání,
- d)** zkoumá, studuje nebo zkouší sám nebo jím pověřená osoba funkčnost počítačového programu za účelem zjištění myšlenek a principů, na nichž je založen kterýkoli prvek počítačového programu, činí-li tak při takovém zavedení, uložení počítačového programu do paměti počítače nebo při jeho zobrazení, provozu či přenosu, k němuž je oprávněn,
- e)** rozmnožuje kód nebo překládá jeho formu při rozmnožování počítačového programu nebo při jeho překladu či jiném zpracování, úpravě či jiné změně, je-li k ní oprávněn, a to samostatně nebo prostřednictvím jím pověřené osoby, jsou-li takové rozmnožování nebo překlad nezbytné k získání informací potřebných k dosažení vzájemného funkčního propojení nezávisle vytvořeného počítačového programu s jinými počítačovými programy, jestliže informace potřebné k dosažení vzájemného funkčního propojení nejsou pro takové osoby dříve jinak snadno a rychle dostupné a tato činnost se omezuje na ty části počítačového programu, které jsou potřebné k dosažení vzájemného funkčního propojení.

(2) Za rozmnožování počítačového programu podle tohoto zákona se považuje i zhotovení rozmnoženiny, je-li nezbytná k zavedení a uložení počítačového programu do paměti počítače, jakož i pro jeho zobrazení, provoz a přenos.

(3) Za pronájem či půjčování podle tohoto zákona se nepovažuje pronájem nebo půjčování rozmnoženiny počítačového programu, kde samotný program není podstatným předmětem pronájmu nebo půjčování.

(4) Informace získané při činnosti podle odstavce 1 písm. e) nesmějí být poskytnuty jiným osobám, ledaže je to nezbytné k dosažení vzájemného funkčního propojení nezávisle vytvořeného počítačového programu, ani využity

k jiným účelům než k dosažení vzájemného funkčního propojení nezávisle vytvořeného počítačového programu. Dále nesmějí být tyto informace využity ani k vývoji, zhotovení nebo k obchodnímu využití počítačového programu podobného tomuto počítačovému programu v jeho vyjádření nebo k jinému jednání ohrožujícímu nebo porušujícímu právo autorské.

(5) Pro omezení autorských práv k počítačovému programu podle odstavce 1 platí ustanovení § 29 odst. 1.

(6) Oprávněným uživatelem rozmnoženiny počítačového programu je oprávněný nabyvatel rozmnoženiny počítačového programu, který má vlastnické či jiné právo k rozmnoženině počítačového programu, a to za účelem jejího využití, nikoli za účelem jejího dalšího převodu, dále oprávněný nabyvatel licence nebo jiná osoba oprávněná užívat rozmnoženinu počítačového programu. Takový uživatel může užít oprávněně nabytou rozmnoženinu počítačového programu v rozsahu stanoveném v odstavci 1 (minimální rozsah), pokud není smlouvou dohodnut rozsah širší; minimální rozsah nelze s výjimkou oprávnění uvedeného v odstavci 1 písm. b) dohodou zúžit.

(7) Ustanovení § 30a až 33, § 34 písm. b) až d), § 35 až 38, § 38a odst. 1 písm. b), § 38a odst. 2, § 38b až 39, § 43 odst. 1 a 4 až 6 a ustanovení občanského zákoníku o odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora¹³⁾ se na počítačový program nevztahují.

(8) Právní ochranou technických prostředků podle § 43 nejsou dotčena ustanovení odstavce 1 písm. d) a e) v rozsahu nezbytném k využití těchto omezení. Autor, který pro své dílo použil technické prostředky podle § 43 odst. 3, je povinen zpřístupnit počítačový program oprávněnému uživateli v rozsahu podle odstavce 1 a je povinen označit počítačový program chráněný technickými prostředky uvedením jména a adresy osoby, na kterou se má oprávněný uživatel za tím účelem obrátit.

ČÁST DVANÁCTÁ ÚČINNOST

§ 118

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. prosince 2000.

Metodika je nedílnou součástí nového vzdělávacího programu
**Informační média - rozvoj kritického myšlení v závislosti
na druhu dostupných informací, porozumění médiím**
který je vytvořen v rámci projektu financovaného z OP VVV:
„Informace pro rozvoj demokratické společnosti“,
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008181.

Autor: Pavla Sýkorová

INFORMACE
PRO ROZVOJ
DEMOKRATICKÉ
SPOLEČNOSTI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

